

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Економічний факультет
Кафедра економіки підприємства

Методичні рекомендації з дисципліни
«Економіка і організація інноваційної діяльності»
для студентів денної форми навчання
напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»

Укладач: Лисак В.Ю., кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Рецензенти:

Кучер О.В., кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування, Подільського державного аграрно-технічного університету;

Андрейцева І.А., кандидат економічних наук, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Схвалено рішенням вченої ради Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, (протокол №2 від 26 лютого 2015р.)

Лисак В.Ю. Методичні рекомендації з дисципліни «Економіка і організація інноваційної діяльності» для студентів денної форми навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» / Володимир Юрійович Лисак. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин Я.І., 2015. – 104 с.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Економіка і організація інноваційної” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму підготовки (спеціальності) 6.030504 “Економіка підприємства”.

Тип дисципліни: Навчальна дисципліна належить до циклу професійної підготовки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: закономірності та принципи інновацій як загального інструменту розвитку прогресивного підприємництва в умовах зростаючої конкуренції, організаційні рішення виведення підприємств з кризових ситуацій і гарантування їм стабільності.

Міждисциплінарні зв'язки: Економічна теорія, макроекономіка, мікроекономіка, економіка підприємства, планування, менеджмент, маркетинг.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Основні поняття інноваційної діяльності та інноваційного процесу
2. Порядок підготовки інноваційних процесів на підприємстві

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Економіка і організація інноваційної діяльності” є: формування системи знань з управління інноваційною діяльністю, визначення стратегії і тактики інноваційного забезпечення суб'єктів господарювання.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Економіка і організація інноваційної діяльності” є: допомогти студентам глибоко засвоїти теорію і практику управління інноваціями на підприємстві, опанувати стратегію і тактику інноваційного забезпечення підприємства, знаходження оптимальних інноваційних рішень.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- сутнісну характеристику інновацій та інноваційних процесів
- цілі і напрямки інноваційної діяльності підприємства;
- сутність, об'єкти і суб'єкти інноваційної діяльності;
- класифікації інновацій;
- життєвий цикл інновацій;
- особливості створення інновацій і формування попиту на них;
- умови виникнення попиту на інновації;
- сутність і завдання інноваційної політики підприємства;
- принципи формування інноваційної політики підприємства;
- складові елементи і чинники впливу на формування інноваційної політики;
- система управління інноваційними процесами;
- організаційні структури управління інноваційною діяльністю.

вміти:

- планувати і організовувати створення нового товару;
- класифікувати форми попиту на інновацію і чинники, що впливають на нього;
- виділяти складові інноваційної політики підприємства;
- надавати загальну характеристику інноваційної політики в загальній стратегії підприємства;
- класифікувати інновації;
- обґрунтовувати джерела фінансування інноваційної діяльності;
- визначати шляхи підвищення ефективності інноваційної діяльності;
- проводити оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат;
- оцінювати соціальну ефективність інноваційної діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 144 годин /4 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Основні поняття інноваційної діяльності та інноваційного процесу

Тема 1. Інновації: становлення та сучасні тенденції розвитку

Вплив глобалізації на економіку. Поняття інновацій. Обґрунтування теорії М.Д.Кондратева. Результати інноваційної діяльності. Комерційне впровадження нової продукції чи нових засобів виробництва. Основні підходи до визначення сутності інновацій. Інноваційна активність. Інноваційна продукція та її склад.

Класифікація інновацій. Форми організації нововведень. Система інновацій як основні групи. Соціальна інновація.

Тема 2. Сутнісна характеристика інноваційних процесів

Сутність сфери інноваційної діяльності. Поняття новини, нововведення,

інновації, інноваційного процесу. Сфера інноваційної діяльності. Інноваційна діяльність, об'єкти і суб'єкти. Основні етапи (наука, дослідження, розроблення, виробництво, використання) та стадії (наука → техніка → виробництво) інноваційного процесу. Моделі інноваційного процесу. Взаємозв'язок окремих видів інноваційних процесів.

Система класифікації інновацій. Практичне значення класифікації інновацій. Виокремлення інновацій за такими ознаками: сферою діяльності підприємства; змістом діяльності; рівнем об'єктивного та суб'єктивного сприйняття; причинами виникнення та ін. Типи інновацій: продуктова, технологічна, сировинна, організаційна, збутова, інфраструктурна. Функції інновацій: базова, поліпшуюча, псевдоінновація.

Життєвий цикл інновацій. Циклічна концепція розвитку інновацій. Поняття інноваційного циклу. Етапи життєвого циклу інновацій. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на життєвий цикл інновацій.

Тема 3. Особливості процесу створення та формування попиту на інновації

Сутність попиту на інновації та засоби його відображення. Попит як один з чинників формування інновацій. Напрямки аналізу попиту. Визначення потреб ринку.

Закон попиту. Табличне, графічне та аналітичне зображення попиту.

Управління процесом створення нового виробу. Система планування та організація створення нового товару (роботи, послуги). Управління процесом створення нового виробу. Основні стадії життєвого циклу виробів. Види попиту на інновацію і чинники, що впливають на нього. Особливості чинників попиту на нововведення. Внутрішні та зовнішні чинники попиту. Вплив чинників на зміну попиту на нову продукцію. Види попиту (потенційний, негативний, прихований, повноцінний, нерегулярний та ін.).

Тема 4. Інноваційна політика фірми

Загальна характеристика та складові елементи інноваційної політики фірми. Змістовна характеристика інноваційної політики, її сутність та завдання. Місце інноваційної політики фірми в загальній стратегії розвитку. Складові елементи інноваційної політики фірми. Чинники впливу на формування інноваційної політики фірми. Складові елементи інноваційної політики фірми.

Чинники впливу на формування інноваційної політики фірми. Принципи формування інноваційної політики підприємства та розроблення інноваційної стратегії. Переважання стратегічної спрямованості, орієнтація на потреби ринку, цілеспрямованість, комплексність, планомірність, інформаційна забезпеченість.

Втілення інноваційної політики у планах і програмах підприємства. Види інноваційних стратегій та їх співвідношення. Наступальна, захисна, імітаційна, залежна, традиційна, “за нагодою” стратегії та їх сутність. Співвідношення різних типів інноваційних стратегій. Процес упровадження інноваційних стратегій. Умови та методи реалізації стратегій.

Тема 5. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства і продукції

Техніка і технологія як складові техніко-технологічної бази підприємства.

Сутність та основні етапи НТП. Типи технологій за рівнем їх мінливості.

Технічний розвиток і показники технічного рівня підприємства. Цілі, пріоритети та форми технічного розвитку підприємства. Показники оцінювання технічного рівня підприємства. Відтворення і вдосконалення техніко-технологічної бази підприємства. Підтримання технічного рівня виробництва. Розроблення і впровадження нових технологічних процесів. Оновлення продукції та оцінювання ринкових і виробничих можливостей створення нової продукції. Функціонально-економічне обґрунтування оновлення асортименту продукції. Оновлення продукції та оцінювання ринкових і виробничих можливостей створення нової продукції. Функціонально-економічне обґрунтування оновлення асортименту продукції.

Тема 6. Система управління інноваційними процесами

Особливості менеджменту на стадіях життєвого циклу інновацій. Об’єктивна необхідність і поняття управління суб’єктами інноваційної діяльності. Функції управління інноваційною діяльністю. Організація управління інноваційною діяльністю.

Особливості організації управління дослідженнями, розробками та впровадженням інновацій. Ключові аспекти оперативного менеджменту. Сутність оперативного менеджменту інноваційної діяльності та його

основні функції. Проблеми та завдання оперативного менеджменту на всіх стадіях життєвого циклу інновацій. Організаційні структури управління інноваційною діяльністю. Роль організаційних структур в управлінні інноваційними процесами. Механістичний та органічний типи організаційних структур управління інноваційною діяльністю. Особливості організаційних структур управління інноваційною діяльністю (лінійних, функціональних, лінійно-функціональних, дивізійних, матричних, проектних, мережевих).

Змістовий модуль 2 Порядок підготовки інноваційних процесів на підприємстві

Тема 1. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій

Наукові організації як джерело формування та реалізації інновацій.

Взаємодія наук (фундаментальні, прикладні) у процесі створення інновацій.

Форми організації наукової діяльності (академічна, вузівська, галузева, заводська, комерційна наука). Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності. Інноваційне підприємство як суб'єкт господарювання. Інституційні форми інноваційного підприємства. Види підприємств, які беруть участь в інноваційних процесах (малі підприємства – венчурні, інжинірингові, впроваджувальні фірми, фірми “спін-офф”); за часом залучення до інноваційного процесу та підходом до вибору інновацій: експлеренти, патіенти, комутанти, віоленти). Специфіка венчурного бізнесу. Інноваційні підприємства в Україні. Організаційні форми інтеграції науки та виробництва. Зв'язок інновацій, досліджень та виробництва.

Формування та функціонування нових організаційних структур: науково-технологічні парки, науково-промислові консорціуми, технополіси, “фірми-інкубатори”, стратегічні альянси. Форми технологічної кооперації. Міжфірмова науково-технічна кооперація в інноваційних процесах.

Тема 2. Фінансування інноваційних процесів

Цілі та завдання системи фінансування інноваційної діяльності. Стратегія фінансування інноваційної діяльності на рівні держави та окремих суб'єктів підприємницької діяльності. Методологічні принципи та складові елементи фінансової стратегії фірми щодо фінансування інноваційних процесів.

Організаційно-економічний механізм фінансування інновацій. Види та джерела фінансування інноваційних процесів. Характеристика різних видів фінансування інноваційних процесів (прямі, супутні інвестиції, фінансування науково-дослідних робіт). Внутрішні та зовнішні джерела фінансування. Обґрунтування конкретних джерел фінансування інноваційних процесів та врахування ризиків, які можуть виникнути під час фінансування.

Сутність ризикового фінансування інноваційної діяльності на базі венчурного капіталу. Причини виникнення та використання ризикового (венчурного) фінансування. Засоби страхування, які використовують ризикові інвестори. Переваги та недоліки венчурного фінансування. Лізингове фінансування та його особливості. Необхідність лізингового фінансування інноваційної діяльності. Функції лізингу. Об'єкти, суб'єкти та види лізингових операцій. лізингу. Інноваційний проект як об'єкт фінансування.

Критерії та умови оцінювання інноваційного проекту. Класифікація інноваційних проектів. Оцінювання інноваційного проекту. Обґрунтування бізнес-плану інноваційного проекту. Стратегія фінансування інноваційного проекту.

Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності

Інновації як об'єкт державної політики. Необхідність державної підтримки.

Особливості економічної політики щодо інновацій. Державна інноваційна політика України. Наукомісткість продукції як мета економічної політики

держави. Методи та інструменти державної підтримки інноваційної діяльності. Мікроекономічні причини необхідності державної підтримки інноваторів. Класифікація інструментів державної підтримки інновацій. Політика оподаткування інноваторів. Прискорена амортизація як метод регулювання оновлення виробництва. Сфери застосування державного впливу на інноваційні процеси. Прямі та непрямі методи сприяння розвитку інноваційної діяльності з боку держави. Підтримка державою малого бізнесу як чинник інноваційної політики. Вітчизняний досвід підтримки інноваційної діяльності. Поняття та зміст регулювання інноваційної діяльності на різних рівнях управління державою.

Зарубіжний досвід підтримки інноваційного розвитку. Правові аспекти охорони інтелектуальної власності. Інтелектуальний продукт.

Теоретичні передумови авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Види і типи об'єктів інтелектуальної власності. Передавання права на об'єкти промислової власності. Промислова власність. Об'єкти промислової власності. Патент як засіб охорони об'єктів промислової власності. Моніторинг інновацій в органах державного управління.

Тема 4. Стимулювання інноваційної діяльності

Інноваційний розвиток суспільства на основі інтелектуального капіталу.

Мотивація праці науковців. Мотиваційні аспекти інноваційної діяльності персоналу підприємств.

Стимулювання праці дослідників і розробників. Проблеми активізації інвестиційної діяльності. Типи мотивації науковців та відповідні трудові цінності.

Основні категорії можливостей наукової праці. Концепція організованого розвитку. Оцінка й стимулювання праці дослідників та розробників. Показники оцінки науково-технічної діяльності підрозділів організації.

Тема 5. Моніторинг інновацій.

Моніторинг інновацій як основа цілеспрямованого новаторства. Оцінка товару-новації за характеристиками, що формують його споживчу вартість. Вивчення споживачів; аналіз умов конкуренції і рівня науково-технічного потенціалу підприємства; вивчення товару-новації – основні напрямки моніторингу інновацій. Джерела інформації для розроблення нових продуктів. Джерела інноваційних можливостей. Несподівані події для фірми чи галузі.

Невідповідність реальності уявленням про неї. Інновація, викликана потребою технологічного процесу. Зміни в структурі галузі промисловості чи ринку, неусвідомлені всіма. Демографічні зміни. Зміни у сприйняттях та значеннях. Нові знання. Моніторинг інновацій і формування інноваційної політики. Поняття патентного пошуку. Класифікація технічної інформації. Характеристика бібліографічних показників та їх видів за тематикою, метою, ступенем повноти та обсягом цитованої літератури. Характеристика патентного фонду України.

Тематичний, нумераційний та іменний (фірмовий) пошуки інформації. Процес формування блоків підготовки і оброблення вихідної інформації.

Тема 6. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства

Принципи оцінювання і показники ефективності інноваційної діяльності. Принципи оцінювання економічної ефективності інноваційних проектів.

Об'єкт вимірювання ефективності. Два види ефекту: мікроекономічний та макроекономічний підхід. Основні показники економічної ефективності інноваційних проектів. Термін окупності. Облікова норма прибутку. Процес дисконтування. Показник чистої теперішньої вартості. Індекс прибутковості. Внутрішня норма прибутковості. Оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат.

Умовно-річна економія витрат, фактична економія витрат та річний економічний ефект.

Оцінювання ефективності придбання і продажу ліцензій. Економічне обґрунтування придбання ліцензій. Економічне обґрунтування продажу ліцензій.

Оцінювання соціальної ефективності інноваційної діяльності. Соціальні результати, які оцінюються економічною мірою. Показники соціально-економічного ефекту. Правило тотожності корисного результату при соціально-економічному оцінювання. Класифікація та правила визначення суми економічних збитків.

3. Рекомендована література

Нормативна література

1. “Про Національну раду з інноваційного розвитку України” 18 липня 2006р. №691
- 2.ЗУ “Про інноваційну діяльність” від 04.07.2002р.
3. ЗУ “Про особливості в оподаткуванні інноваційної діяльності” від 6.12.2002р.
4. ЗУ ”Про наукову і науково -технічну експертизу” від 21.09.1999р.
5. ЗУ “Про науково-технічну інформацію” від 25.06.1993р.
6. ЗУ “Про основи державної політики у сфері науки та науково-технічної діяльності” від.01.12.1995р.
7. ЗУ “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” від 15.12.1993р.
8. ЗУ “Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків” від 16.07.1999р.

Основна література

1. Бурньшев К. Инновации и проблемы качества // Вопр. экономики. – 2001. – №7. – С. 33 – 37.
2. Волков О.І. Економіка і організація інноваційної діяльності: Підручник / О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан. – К.: Професіонал, 2004 р.

3. Гамидов Г.С. Основы инноватаки и инновационной деятельности / Г.С. Гамидов, В.Г. Колосов, Н.О. Осменов. – СПб.: Политехника, 2000. – 311 с.
4. Гринев В.Ф. Инновационный менеджмент: Учебное пособие. – К.: МАУП, 2000. – 148 с.
5. Заблоцький Б.Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності: Навч. посібник / Б.Ф. Заблоцький. – Львів: Новий Світ-2000, 2007. – 456 с.
6. Йохна М.В. Економіка й організація інноваційної діяльності: Навч. посібник / М.В. Йохна, В.В. Стадник. – К.: Академія, 2005 р.
7. Павленко І.А. Економіка й організація інноваційної діяльності: Навч. посібник / І.А. Павленко. - К.: КНЕУ, 2004 р.
8. Циглик І.І. Економіка й організація інноваційної діяльності: Навч. посібник / І.І. Циглик, М.С. Кропельницька. _ К.: ЦУЛ, 2004 р.

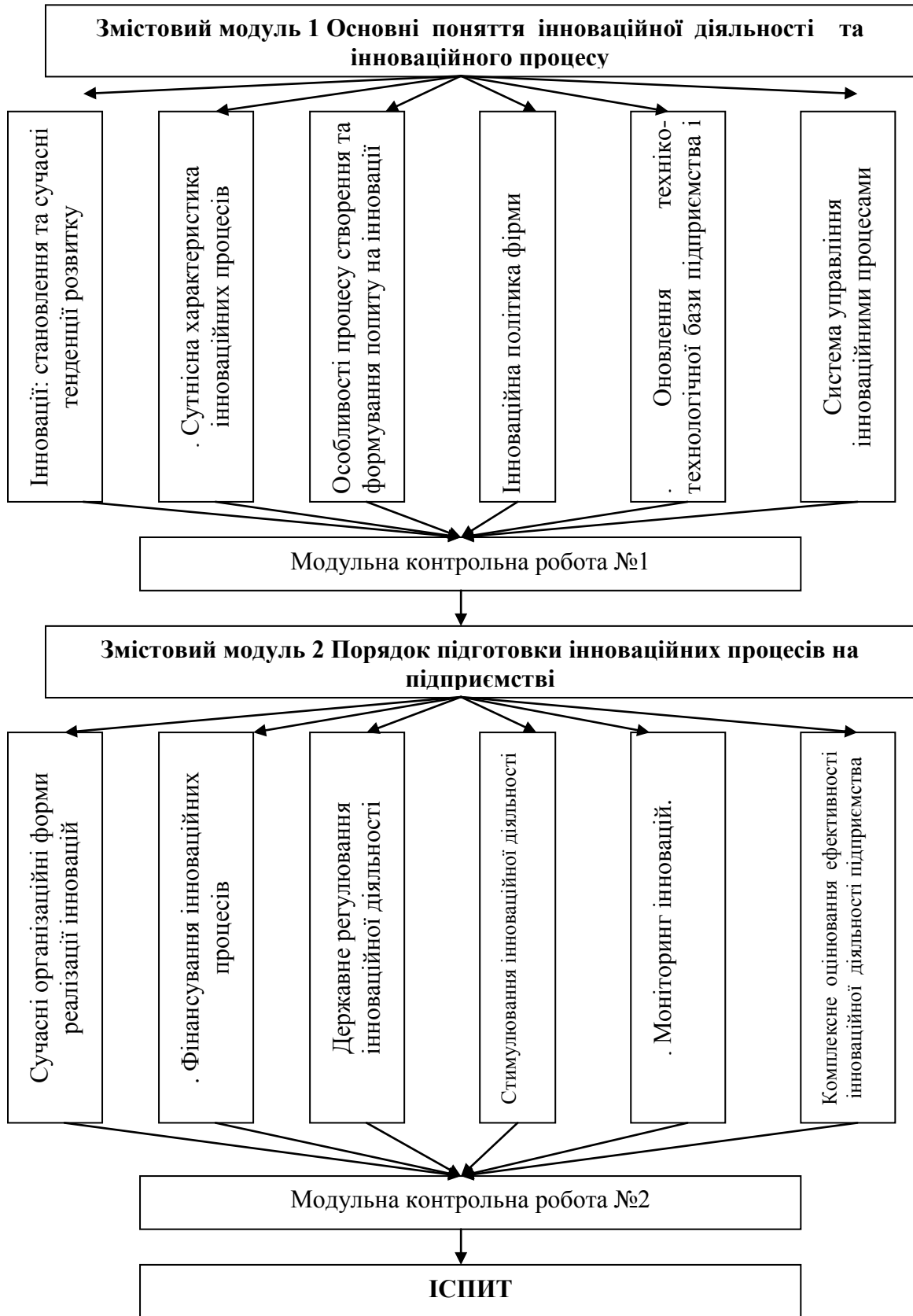
4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання є екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Засобами діагностики успішності навчання з дисципліни є: завдання вхідного і поточного контролю, модульної контрольної роботи, пакет комплексної контрольної роботи.

6. Структурно-логічна схема дисципліни

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Кафедра економіки підприємства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки
підприємства

Підпис *В.Ю. Лисак*
“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 11 Економіка і організація інноваційної діяльності

напрямок підготовки **6.030504 Економіка підприємства**

факультет Економічний

2015-2016 навчальний рік

Розробники програми: Лисак В.Ю.к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри _____

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри _____

_____

підпис

_____

ініціали та прізвище

“ _____ ” _____ 20__ року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво»	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 6.030504 «Економіка підприємства»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 144		Семестр	
		7-й	7/8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –		Лекції	
		30 год.	14 год.
		Практичні, семінарські	
	32 год.	14 год.	
	Лабораторні		
	0 год.	0 год.	
	Самостійна робота		
	82 год.	116 год.	
Модульні контрольні роботи			
2	2		
Вид контролю: іспит			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1,3

для заочної форми навчання – 1: 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни: є формування системи знань з управління інноваційною діяльністю, визначення стратегії і тактики інноваційного забезпечення суб'єктів господарювання.

допомогти студентам глибоко засвоїти теорію і практику управління інноваціями на підприємстві, опанувати стратегію і тактику інноваційного забезпечення підприємства, знаходження оптимальних інноваційних рішень.

Завдання: допомогти студентам глибоко засвоїти теорію і практику управління інноваціями на підприємстві, опанувати стратегію і тактику інноваційного забезпечення підприємства, знаходження оптимальних інноваційних рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: сутнісну характеристику інновацій та інноваційних процесів

- цілі і напрямки інноваційної діяльності підприємства;
- сутність, об'єкти і суб'єкти інноваційної діяльності;
- класифікації інновацій;
- життєвий цикл інновацій;
- особливості створення інновацій і формування попиту на них;
- умови виникнення попиту на інновації;
- сутність і завдання інноваційної політики підприємства;
- принципи формування інноваційної політики підприємства;
- складові елементи і чинники впливу на формування інноваційної політики;
- система управління інноваційними процесами;
- організаційні структури управління інноваційною діяльністю.

вміти: планувати і організовувати створення нового товару;

- класифікувати форми попиту на інновацію і чинники, що впливають на нього;
- виділяти складові інноваційної політики підприємства;

- надавати загальну характеристику інноваційної політики в загальній стратегії підприємства;
- класифікувати інновації;
- обґрунтовувати джерела фінансування інноваційної діяльності;
- визначати шляхи підвищення ефективності інноваційної діяльності;
- проводити оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат;
- оцінювати соціальну ефективність інноваційної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Основні поняття інноваційної діяльності та інноваційного процесу

Тема 1. Інновації: становлення та сучасні тенденції розвитку

Вплив глобалізації на економіку. Поняття інновацій. Обґрунтування теорії М.Д.Кондратева. Результати інноваційної діяльності. Комерційне впровадження нової продукції чи нових засобів виробництва. Основні підходи до визначення сутності інновацій. Інноваційна активність. Інноваційна продукція та її склад.

Класифікація інновацій. Форми організації нововведень. Система інновацій як основні групи. Соціальна інновація.

Тема 2. Сутнісна характеристика інноваційних процесів

Сутність сфери інноваційної діяльності. Поняття новини, нововведення,

інновації, інноваційного процесу. Сфера інноваційної діяльності. Інноваційна діяльність, об'єкти і суб'єкти. Основні етапи (наука, дослідження, розроблення, виробництво, використання) та стадії (наука → техніка → виробництво) інноваційного процесу. Моделі інноваційного процесу. Взаємозв'язок окремих видів інноваційних процесів.

Система класифікації інновацій. Практичне значення класифікації інновацій. Виокремлення інновацій за такими ознаками: сферою діяльності підприємства; змістом діяльності; рівнем об'єктивного та суб'єктивного сприйняття; причинами виникнення та ін. Типи інновацій: продуктова, технологічна, сировинна, організаційна, збутова, інфраструктурна. Функції інновацій: базова, поліпшуюча, псевдоінновація.

Життєвий цикл інновацій. Циклічна концепція розвитку інновацій. Поняття інноваційного циклу. Етапи життєвого циклу інновацій. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на життєвий цикл інновацій.

Тема 3. Особливості процесу створення та формування попиту на інновації

Сутність попиту на інновації та засоби його відображення. Попит як один з чинників формування інновацій. Напрямки аналізу попиту. Визначення потреб ринку.

Закон попиту. Табличне, графічне та аналітичне зображення попиту.

Управління процесом створення нового виробу. Система планування та організація створення нового товару (роботи, послуги). Управління процесом створення нового виробу. Основні стадії життєвого циклу виробів. Види попиту на інновацію і чинники, що впливають на нього. Особливості чинників попиту на нововведення. Внутрішні та зовнішні чинники попиту. Вплив чинників на зміну попиту на нову продукцію. Види попиту (потенційний, негативний, прихований, повноцінний, нерегулярний та ін.).

Тема 4. Інноваційна політика фірми

Загальна характеристика та складові елементи інноваційної політики фірми. Змістовна характеристика інноваційної політики, її сутність та завдання. Місце інноваційної політики фірми в загальній стратегії розвитку. Складові елементи інноваційної політики фірми. Чинники впливу на формування інноваційної політики фірми. Складові елементи інноваційної політики фірми.

Чинники впливу на формування інноваційної політики фірми. Принципи формування інноваційної політики підприємства та розроблення інноваційної стратегії. Переважання стратегічної спрямованості, орієнтація на потреби ринку, цілеспрямованість, комплексність, планомірність, інформаційна забезпеченість.

Втілення інноваційної політики у планах і програмах підприємства. Види інноваційних стратегій та їх співвідношення. Наступальна, захисна, імітаційна, залежна, традиційна, “за нагодою” стратегії та їх сутність. Співвідношення різних типів інноваційних стратегій. Процес упровадження інноваційних стратегій. Умови та методи реалізації стратегій.

Тема 5. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства і продукції

Техніка і технологія як складові техніко-технологічної бази підприємства.

Сутність та основні етапи НТП. Типи технологій за рівнем їх мінливості.

Технічний розвиток і показники технічного рівня підприємства. Цілі, пріоритети та форми технічного розвитку підприємства. Показники оцінювання технічного рівня підприємства. Відтворення і вдосконалення техніко-технологічної бази підприємства. Підтримання технічного рівня виробництва. Розроблення і впровадження нових технологічних процесів. Оновлення продукції та оцінювання ринкових і виробничих можливостей створення нової продукції. Функціонально-економічне обґрунтування оновлення асортименту продукції. Оновлення продукції та оцінювання ринкових і виробничих можливостей створення нової продукції. Функціонально-економічне обґрунтування оновлення асортименту продукції.

Тема 6. Система управління інноваційними процесами

Особливості менеджменту на стадіях життєвого циклу інновацій. Об’єктивна необхідність і поняття управління суб’єктами інноваційної діяльності. Функції управління інноваційною діяльністю. Організація управління інноваційною діяльністю.

Особливості організації управління дослідженнями, розробками та впровадженням інновацій. Ключові аспекти оперативного менеджменту. Сутність оперативного менеджменту інноваційної діяльності та його

основні функції. Проблеми та завдання оперативного менеджменту на всіх стадіях життєвого циклу інновацій. Організаційні структури управління інноваційною діяльністю. Роль організаційних структур в управлінні інноваційними процесами. Механістичний та органічний типи організаційних структур управління інноваційною діяльністю. Особливості організаційних структур управління інноваційною діяльністю (лінійних, функціональних, лінійно-функціональних, дивізійних, матричних, проектних, мережевих).

Змістовий модуль 2 Порядок підготовки інноваційних процесів на підприємстві

Тема 1. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій

Наукові організації як джерело формування та реалізації інновацій.

Взаємодія наук (фундаментальні, прикладні) у процесі створення інновацій.

Форми організації наукової діяльності (академічна, вузівська, галузева, заводська, комерційна наука). Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності. Інноваційне підприємство як суб'єкт господарювання. Інституційні форми інноваційного підприємства. Види підприємств, які беруть участь в інноваційних процесах (малі підприємства – венчурні, інжинірингові, впроваджувальні фірми, фірми “спінофф”; за часом залучення до інноваційного процесу та підходом до вибору інновацій: експлеренти, патієнти, комутанти, віоленти). Специфіка венчурного бізнесу. Інноваційні підприємства в Україні. Організаційні форми інтеграції науки та виробництва. Зв'язок інновацій, досліджень та виробництва.

Формування та функціонування нових організаційних структур: науково-технологічні парки, науково-промислові консорціуми, технополіси, “фірми-інкубатори”, стратегічні альянси. Форми технологічної кооперації. Міжфірмова науково-технічна кооперація в інноваційних процесах.

Тема 2. Фінансування інноваційних процесів

Цілі та завдання системи фінансування інноваційної діяльності. Стратегія фінансування інноваційної діяльності на рівні держави та окремих суб'єктів підприємницької діяльності. Методологічні принципи та складові елементи фінансової стратегії фірми щодо фінансування інноваційних процесів.

Організаційно-економічний механізм фінансування інновацій. Види та джерела фінансування інноваційних процесів. Характеристика різних видів фінансування інноваційних процесів (прямі, супутні інвестиції, фінансування науково-дослідних робіт). Внутрішні та зовнішні джерела фінансування. Обґрунтування конкретних джерел фінансування інноваційних процесів та врахування ризиків, які можуть виникнути під час фінансування.

Сутність ризикового фінансування інноваційної діяльності на базі венчурного капіталу. Причини виникнення та використання ризикового (венчурного) фінансування. Засоби страхування, які використовують ризикові інвестори. Переваги та недоліки венчурного фінансування. Лізингове фінансування та його особливості. Необхідність лізингового фінансування інноваційної діяльності. Функції лізингу. Об'єкти, суб'єкти та види лізингових операцій. лізингу. Інноваційний проект як об'єкт фінансування.

Критерії та умови оцінювання інноваційного проекту. Класифікація інноваційних проектів. Оцінювання інноваційного проекту. Обґрунтування бізнес-плану інноваційного проекту. Стратегія фінансування інноваційного проекту.

Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності

Інновації як об'єкт державної політики. Необхідність державної підтримки.

Особливості економічної політики щодо інновацій. Державна інноваційна політика України. Наукомісткість продукції як мета економічної політики

держави. Методи та інструменти державної підтримки інноваційної діяльності. Мікроекономічні причини необхідності державної підтримки інноваторів. Класифікація інструментів державної підтримки інновацій. Політика оподаткування інноваторів. Прискорена амортизація як метод регулювання оновлення виробництва. Сфери застосування державного впливу на інноваційні процеси. Прямі та непрямі методи сприяння розвитку інноваційної діяльності з боку держави. Підтримка державою малого бізнесу як чинник інноваційної політики. Вітчизняний досвід підтримки інноваційної діяльності. Поняття та зміст регулювання інноваційної діяльності на різних рівнях управління державою.

Зарубіжний досвід підтримки інноваційного розвитку. Правові аспекти охорони інтелектуальної власності. Інтелектуальний продукт.

Теоретичні передумови авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Види і типи об'єктів інтелектуальної власності. Передавання права на об'єкти промислової власності. Промислова власність. Об'єкти промислової власності. Патент як засіб охорони об'єктів промислової власності. Моніторинг інновацій в органах державного управління.

Тема 4. Стимулювання інноваційної діяльності

Інноваційний розвиток суспільства на основі інтелектуального капіталу.

Мотивація праці науковців. Мотиваційні аспекти інноваційної діяльності персоналу підприємств.

Стимулювання праці дослідників і розробників. Проблеми активізації інвестиційної діяльності. Типи мотивації науковців та відповідні трудові цінності.

Основні категорії можливостей наукової праці. Концепція організованого розвитку. Оцінка й стимулювання праці дослідників та розробників. Показники оцінки науково-технічної діяльності підрозділів організації.

Тема 5. Моніторинг інновацій.

Моніторинг інновацій як основа цілеспрямованого новаторства. Оцінка товару-новації за характеристиками, що формують його споживчу вартість. Вивчення споживачів; аналіз умов конкуренції і рівня науково-технічного потенціалу підприємства; вивчення товару-новації – основні напрямки моніторингу інновацій. Джерела інформації для розроблення нових продуктів. Джерела інноваційних можливостей. Несподівані події для фірми чи галузі.

Невідповідність реальності уявленням про неї. Інновація, викликана потребою технологічного процесу. Зміни в структурі галузі промисловості чи ринку, неусвідомлені всіма. Демографічні зміни. Зміни у сприйняттях та значеннях. Нові знання. Моніторинг інновацій і формування інноваційної політики. Поняття патентного пошуку. Класифікація технічної інформації. Характеристика бібліографічних показників та їх видів за тематикою, метою, ступенем повноти та обсягом цитованої літератури. Характеристика патентного фонду України.

Тематичний, нумераційний та іменний (фірмовий) пошуки інформації. Процес формування блоків підготовки і оброблення вихідної інформації.

Тема 6. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства

Принципи оцінювання і показники ефективності інноваційної діяльності. Принципи оцінювання економічної ефективності інноваційних проектів.

Об'єкт вимірювання ефективності. Два види ефекту: мікроекономічний та макроекономічний підхід. Основні показники економічної ефективності інноваційних проектів. Термін окупності. Облікова норма прибутку. Процес дисконтування. Показник чистої теперішньої вартості. Індекс прибутковості. Внутрішня норма прибутковості. Оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат.

Умовно-річна економія витрат, фактична економія витрат та річний економічний ефект.

Оцінювання ефективності придбання і продажу ліцензій. Економічне обґрунтування придбання ліцензій. Економічне обґрунтування продажу ліцензій.

Оцінювання соціальної ефективності інноваційної діяльності. Соціальні результати, які оцінюються економічною мірою. Показники соціально-економічного ефекту. Правило тотожності корисного результату при соціально-економічному оцінювання. Класифікація та правила визначення суми економічних збитків.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Основні поняття інноваційної діяльності та інноваційного процесу												
Тема 1. Інновації: становлення та сучасні тенденції розвитку	8	2	2	-	-	4	9	1	2	-	-	6
Тема 2. Сутнісна характеристика інноваційних процесів	9	1	2	-	-	6	11	1	-	-	-	10
Тема 3. Особливості процесу створення та формування попиту на інновації	12	2	2	-	-	8	9	1	-	-	-	8
Тема 4. Інноваційна політика фірми	10	2	2	-	-	6	9	1	2	-	-	6
Тема 5. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства і продукції	16	4	4	-	-	8	13	1	2	-	-	10
Тема 6. Система управління інноваційними процесами	16	4	4	-	-	8	9	1	2	-	-	6
Разом за змістовим модулем 1	71	15	16	-	-	40	60	6	8	-	-	46
Змістовий модуль 2. Порядок підготовки інноваційних процесів на підприємстві												
Тема 1. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій	8	2	2	-	-	4	15	1	2	-	-	12
Тема 2. Фінансування інноваційних процесів	12	4	2	-	-	6	12	2	2	-	-	8
Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності	14	2	4	-	-	8	11	1	-	-	-	10
Тема 4. Стимулювання інноваційної	9	1	2	-	-	6	15	1	-	-	-	14

діяльності												
Тема 5. Моніторинг інновацій.	12	2	2	-	-	8	15	1	-	-	-	14
Тема 6. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства	18	4	4	-	-	10	16	2	2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 2	73	15	16	-	-	42	82	8	6	-	-	68
Усього годин	144	30	32	-	-	82	144	14	14	-	-	116

4. Зміст теоретичної підготовки

№ з/п	Назва змістового модуля. Теми і підтеми	К-сть годин	Література	Наочні посібники, ТЗН
	Змістовий модуль 1. Основні поняття інноваційної діяльності та інноваційного процесу	15		
1	Тема 1. Інновації: становлення та сучасні тенденції розвитку 1. Сутність інноваційної діяльності підприємства. 2. Об'єкти та суб'єкти інноваційної діяльності підприємства. 3. Значення інноваційних процесів в діяльності підприємства. 4. Поняття «новація», «інновація». Класифікація інновацій.	2	9, 7-14; 12, 5-17	Відеопрезинтація
2	Тема 2. Сутнісна характеристика інноваційних процесів 1. Сутність та основні етапи інноваційного процесу 2. Трансфер як складова інноваційного процесу. Інноваційний лаг 3. Стадії життєвого циклу інноваційного продукту. 4. Особливості етапів життєвого циклу інноваційного продукту.	1	9, 7-29; 12, 8-17	Відеопрезинтація

3	<p>Тема 3. Особливості процесу створення та формування попиту на інновації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Маркетинговий підхід до інноваційної діяльності 2. Умови виникнення попиту на інновації. 3. Стимулювання підприємств на залучення інновацій. 4. Види попиту: прихований попит, негативний, надмірний, повноцінний, нерегулярний, нерациональний попит, відсутність попиту, потенційний попит 	2	9, 72-92 12, 25-31	Відеопрезинтація
4	<p>Тема 4. Інноваційна політика фірми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття інноваційної політики фірми. 2. Складові елементи інноваційної політики фірми. 3. Інноваційний потенціал фірми як спосіб реалізації інноваційної політики та методи його оцінювання. 4. Види інноваційних стратегій: наступальна, стабільна, захисна, залежна, імітуючи. 5. Принципи формування інноваційної політики фірми 	2	9, 98-114; 12, 32-41	Відеопрезинтація
5	<p>Тема 5. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства і продукції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність науково-технічного прогресу та його вплив на техніко-технологічний розвиток підприємства 2. Види технічного розвитку підприємства 3. Поняття та види технологій. Напрямки підтримки технічного рівня підприємства. 4. Відтворення і вдосконалення техніко-технологічної бази підприємства 	4	9, 120-129; 12, 43-46	Відеопрезинтація

	5. Основні показники оцінювання технічного рівня підприємства.			
6	Тема 6. Система управління інноваційними процесами 1. Види інноваційних процесів та особливості їх управління. 2. Інноваційний менеджмент 3. Сутність стратегічного планування інноваційних процесів 4. Оперативне управління інноваційними процесами. Інноваційна стратегія Планування, організація та контроль інноваційної діяльності. 5. Організаційні структури управління інноваційної діяльності, їх особливості, переваги та недоліки	4	9, 138-165; 12, 46-58	Відеопрезинтація
	Змістовий модуль 2. Порядок підготовки інноваційних процесів на підприємстві	15		
1	Тема 1. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій 1. Інноваційні підприємства та інфраструктура інноваційної діяльності. 2. Венчурні фірми як суб'єкт інноваційної діяльності 3. Бізнес інкубатори 4. Організаційні форми інтеграції науки і виробництва. між фірмова науково-технічна кооперація в інноваційних процесах.	2	9, 184-211; 12, 59-67	Відеопрезинтація
2	Тема 2. Фінансування інноваційних процесів 1. Фінанси у системі економіки інноваційного типу 2. Сутність фінансування інновацій. 3. Інноваційні капіталовкладення і джерела фінансування інновацій. 4. Економічне обґрунтування фінансування інноваційного	4	9, 218-247;	Відеопрезинтація

	проекту на підприємстві			
3	<p>Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності</p> <p>1. Суть і основні принципи державної інноваційної політики.</p> <p>2. Типи державної інноваційної політики.</p> <p>3. Методи та інструменти державного регулювання інноваційної політики.</p> <p>4. Правові аспекти охорони об'єктів інтелектуальної власності.</p> <p>Пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні.</p>	2	9, 305-342; 12, 121-137	Відеопрезинтація
4	<p>Тема 4. Стимулювання інноваційної діяльності</p> <p>1. Мотивації інноваційної діяльності науковців і працівників підприємств.</p> <p>2. Інтереси в системі інноваційної діяльності.</p> <p>3. Стимули і стимулювання інноваційної діяльності.</p> <p>4. Вітчизняна практика стимулювання інноваційної діяльності.</p> <p>Зарубіжний досвід підтримки інноваційного розвитку.</p>	1	12, 137-149	Відеопрезинтація
5	<p>Тема 5. Моніторинг інновацій.</p> <p>1. Технології та чутливість економіки.</p> <p>2. Інертність управління інновацій та інфляція.</p> <p>3. Моніторинг інноваційної бази для формування інноваційного проекту на підприємстві.</p> <p>4. Моніторинг інформації як основа цілеспрямованого новаторства.</p> <p>5. Джерела інноваційних можливостей.</p>	2	9, 260-274; 12, 149-156	Відеопрезинтація
6	Тема 6. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства	4	9, 281-301	Відеопрезинтація

	1. Методологічні основи оцінки ефективності інновацій. 2. Загальні показники ефекту та ефективності інновацій. 3. Види ефектів упровадження інновацій. 4. Основні показники економічної ефективності інноваційних проектів.			
--	--	--	--	--

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність і характеристика інноваційних процесів та інноваційної діяльності 1. Сутність, об'єкти та суб'єкти інноваційної діяльності. 2. Етапи, стадії і моделі інноваційного процесу. 3. Класифікація інновацій. 4. Життєвий цикл інновацій.	2
2	Становлення і сучасні тенденції розвитку інноваційно-підприємницьких технологій 1. Генезис інноваційно-підприємницьких теорій. 2. Теорія довгих хвиль 3. Теорія інноваційного розвитку Й. Шумпетера. 4. Теорія індустріально-технократичного суспільства. 5. Інноваційний тип розвитку як мета економічної політики держави	2
3	Особливості створення інновацій і формування попиту на них 1. Умови виникнення попиту на інновації. 2. Стимулювання підприємств на залучення інновацій. 3. Налагодження виробництва нового продукту для задоволення ринкових потреб. 4. Види попиту: прихований попит, негативний, надмірний, повноцінний, нерегулярний, нерациональний попит, відсутність попиту, потенційний попит.	2
4	Інноваційна політика підприємства 1. Сутність і завдання інноваційної політики підприємства 2. Інноваційна стратегія підприємства 3. Основні принципи формування інноваційної політики підприємства. 4. Складові інноваційної політики підприємства 5. Інноваційний потенціал підприємства 6. Політика оновлення товару	4
5	Оновлення техніко-технологічної бази підприємства 1. Сутність науково-технічного прогресу та його вплив на техніко-технологічний розвиток підприємства. 2. Технічний розвиток і показники технічного рівня підприємства.	2

	3. Підтримання технічного рівня виробництва. 4. Розроблення і впровадження нових технологічних процесів.	
6	Система управління інноваційними процесами 1. Види інноваційних процесів та особливості їх управління. 2. Інноваційний менеджмент 3. Сутність стратегічного планування інноваційних процесів 4. Оперативне управління інноваційними процесами. 5. Організаційні структури управління інноваційної діяльності, їх особливості, переваги та недоліки	4
7	Сучасні організаційні форми реалізації інновацій 1. Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності. 2. Організаційні структури підтримання інноваційного підприємства. 3. Організаційні форми інтеграції науки і виробництва. 4. Міжфірмова науково-технічна кооперація в інноваційних процесах.	2
8	Фінансування інноваційних процесів 1. Завдання системи фінансування інноваційної діяльності. 2. Види і джерела фінансування інноваційної діяльності 3. Фінансування інноваційної діяльності венчурним капіталом 4. Форми та особливості лізингового фінансування 5. Фінансування інноваційних проектів.	4
9	Моніторинг інновацій 1. Моніторинг інновацій як основа цілеспрямованого новаторства 2. Моніторинг інновацій і формування інноваційної політики 3. Інертність управління інновацій та інфляція. 4. Моніторинг інноваційної бази для формування інноваційного проекту на підприємстві. 5. Джерела інноваційних можливостей.	2
10	Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства 1. Методологічні основи оцінки ефективності інновацій. 2. Загальні показники ефекту та ефективності інновацій. 3. Види ефектів упровадження інновацій. 4. Основні показники економічної ефективності інноваційних проектів.	4
11	Державне регулювання інноваційної діяльності 1. Сутність і завдання державної інноваційної політики 2. Методи й інструменти державного регулювання інноваційної діяльності 3. Вітчизняний досвід підтримки інноваційної діяльності 4. Зарубіжний досвід підтримки інноваційного розвитку	4

6. Теми лабораторних занять

Навчальним планом не передбачені.

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форми контролю	Література
1.	<p>Тема 1. Інновації: становлення та сучасні тенденції розвитку.</p> <p>1.Інноваційні теорії та їх застосування в сучасній інноваційній діяльності.</p> <p>2. Інновація як джерело сучасного економічного зростання.</p> <p>3. Ознаки поняття “інноваційна економіка”.</p> <p>4. Поняття продуктових та процесних інновацій.</p> <p>- розгляд контрольних запитань; - тестові завдання;</p>	4	Опитування	9, 7-14; 12, 5-17
2.	<p>Тема 2. Сутнісна характеристика інноваційних процесів</p> <p>1.Причини нерівномірності інноваційної активності в умовах ринкової економіки.</p> <p>2. Система кодування інновацій.</p> <p>- ведення термінологічного словника ; - тестові завдання;</p>	6	Опитування	9, 7-29; 12, 8-17
3.	<p>Тема 3. Особливості процесу створення та формування попиту на інновації</p> <p>1.Специфіка вивчення попиту на інновації в Україні.</p> <p>2.Сутність поняття “інноваційний потенціал”.</p> <p>3. Структурний аналіз попиту на інновації.</p> <p>- тестові завдання.</p>	8	Опитування	9, 72-92 12, 25-31
4.	<p>Тема 4. Інноваційна політика фірми</p> <p>1. Державна інноваційно-інвестиційна політика України.</p> <p>2.Формування науково-технічної політики на підприємстві.</p>	6	Опитування	9, 98-114; 12, 32-41

	<p>3. Напрями вибору інноваційної політики підприємства.</p> <p>4. Управління персоналом у наукових організаціях.</p> <p>5. Планування інноваційної діяльності.</p> <p>- тестові завдання;</p>			
5.	<p>Тема 5. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства і продукції</p> <p>1. Функціонування технопарків у Європі</p> <p>2. Особливості інтеграції науки та виробництва в Україні.</p> <p>ведення термінологічного словника ;</p>	8	Опитування	9, 120-129; 12, 43-46
6.	<p>Тема 6. Система управління інноваційними процесами</p> <p>1. Методи проектування організаційних структур інноваційних формувань.</p> <p>2. Венчурні інноваційні організації.</p> <p>3. Лідерство в інноваційних організаціях.</p> <p>- розгляд контрольних запитань;</p> <p>- тестові завдання;</p>	8	Опитування	9, 138-165; 12, 46-58
7.	<p>Тема 7. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій</p> <p>ведення термінологічного словника;</p>	4	Опитування	9, 184-211; 12, 59-67
8.	<p>Тема 2. Фінансування інноваційних процесів</p> <p>1. Особливості міжнародного фінансування інновацій.</p> <p>2. Специфіка систем фінансування інновацій в Україні.</p> <p>3. Роль грантів у фінансуванні інноваційної діяльності.</p> <p>ведення термінологічного словника ;</p>	6	Опитування	9, 218-247;
9.	<p>Тема 3. Державне</p>	8	Опитування	9, 305-342;

	<p>регулювання інноваційної діяльності</p> <p>1. Поняття “авторське право” та “промислова власність”.</p> <p>2. Специфіка захисту авторського права в Україні.</p> <p>3. Поняття “власник” і “розробник” інноваційної продукції.</p> <p>ведення термінологічного словника ;</p>			12, 121-137
10.	<p>Тема 4. Стимулювання інноваційної діяльності</p> <p>1. Стимулювання споживання інновацій сучасного підприємства.</p> <p>2. Аналіз поведінки споживачів на ринку.</p> <p>3. Стимулювання (формування) попиту на інновації.</p> <p>4. Позиціонування на ринку інноваційного розвитку.</p> <p>- розгляд контрольних запитань;</p> <p>- тестові завдання;</p>	6	Опитування	12, 137-149
11.	<p>Тема 5. Моніторинг інновацій</p> <p>1. Моніторинг інновацій як основа інноваційних змін підприємства.</p> <p>2. Систематичне новаторство.</p> <p>3. Джерела інформації для розроблення нових продуктів.</p>	8	Опитування	9, 260-274; 12, 149-156
12.	<p>Тема 6. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства</p> <p>1. Критерії оцінювання і показники ефективності інноваційної діяльності.</p> <p>2. Оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат.</p> <p>- тестові завдання;</p>	10	Опитування	9, 281-301

8. Методи навчання

Методи навчання: усне слово викладача, пояснення, бесіди, опитування, виконання вправ, підготовка виступів та їх обговорення, опрацювання літератури тощо.

9. Методи контролю

Методи контролю: опитування, написання самостійних робіт, написання модульної контрольної роботи тощо.

10. Програма семестрового екзамену

«Економіка і організація інноваційної діяльності»

1. Як ви розумієте поняття «новація», «нововведення», «інновація» в чому їх ідентичність та розбіжність?
2. Чим зумовлена наявність інноваційного лага, назвіть основні причини?
3. Хто є суб'єктами інноваційної діяльності?
4. У чому полягає сутність інноваційної діяльності та яка її роль у розвитку підприємства?
5. У чому полягає сутність дифузних процесів і формування інноваційного середовища?
6. Урахуванням трансферу нововведень.
7. Вкажіть відмінності між продуктовими, технологічними та ринковими інноваціями.
8. Опишіть види кривої життєвого циклу.
9. У чому виявляється циклічний характер інновацій?
10. Охарактеризуйте становлення теорії інноваційного розвитку протягом другої половини XIX — початку XX ст.
11. Опишіть сутність інноваційної теорії І. Шумпетера. Що у ній

принципово нове?

12. Наведіть основні характеристики інноваційної економіки та підприємницького суспільства за П. Друкером.
13. У чому сутність екстенсивного, інтенсивного та інноваційного типів економічного розвитку?
14. Якими причинами обумовлена необхідність переходу господарських систем до інноваційного типу розвитку?
15. Які особливості інноваційного розвитку в Україні?
16. У чому сутність підприємництва?
17. Які завдання підприємців стосовно інновацій?
18. Яка роль інноваційної ініціативи у підприємницькій діяльності?
19. У чому сутність попиту і за якими аспектами його досліджують?
20. Що таке товар-новація? Яких видів може бути нова продукція, що виводиться на ринок?
21. Розкажіть про методи активізації творчого пошуку на етапі генерації ідей.
22. На чому ґрунтується розроблення концепції нового товару?
23. Як формується конкурентоспроможний асортиментний ряд продукції підприємства?
24. Яким може бути попит на товар на різних стадіях його життєвого циклу? В чому полягають завдання служби маркетингу щодо його стимулювання?
25. Опишіть зовнішні чинники впливу на попит. Яким чином їх враховувати для стимулювання попиту.
26. У чому сутність інноваційної політики підприємства? Чим обумовлена необхідність її розроблення?
27. Охарактеризуйте типи інноваційної політики підприємства і покажіть їх зв'язок із стратегією.
28. Наведіть приклади вітчизняних підприємств, що реалізують стратегію наступу. На вирішення яких завдань націлена їх інноваційна політика?
29. Наведіть приклади взаємодії маркетингової і технічної складових інноваційної політики на стадії освоєння інновації.

30. Опишіть основні принципи формування інноваційної політики.
31. Опишіть проблеми формування ефективної інноваційної політики вітчизняними підприємствами.
32. Вкажіть відмінності між поняттями «виробничо-технічний потенціал» та «інноваційний потенціал» підприємства.
33. Охарактеризуйте структуру інноваційного потенціалу і вкажіть на зв'язок її елементів із здатністю підприємства до інноваційного розвитку.
34. На конкретному прикладі покажіть можливість використання методики СВOT-аналізу для оцінювання інноваційного потенціалу підприємства.
35. Наведіть класифікацію технологій за рівнем їх мінливості.
36. Охарактеризуйте взаємозв'язок кривих життєвих циклів попиту, технології та продукції за різних типів технології.
37. Охарактеризуйте фактори, які впливають на вибір типу технології.
38. Покажіть графічно вплив інновації на параметри цільового розвитку організації.
39. У яких формах може здійснюватися технічний розвиток підприємства?
40. Опишіть методику визначення доцільності відтворення обладнання за двома альтернативами — капітальний ремонт і придбання нового.
41. Охарактеризуйте завдання та складові технологічної підготовки виробництва.
42. Опишіть методику порівняння доцільності впровадження альтернативних технологічних варіантів.
43. У чому сутність інноваційної інфраструктури?
44. Охарактеризуйте поведінку щодо інновацій фірм-експлерентів, патієнтів, комутантів і віолентів. Які з них є найпоширенішими в Україні?
45. Охарактеризуйте типи венчурних фірм.
46. Вкажіть чинники, несприятливі для розвитку венчурного підприємництва в Україні.
47. За якими критеріями добирають учасників бізнес-інкубаторів?

48. Чи перспективними є бізнес-інкубатори в Україні? Що дає підстави для такого висновку?
49. У чому сутність технопарків і якими є шляхи їх виникнення?
50. Які основні завдання технопарку?
51. Охарактеризуйте завдання різних форм міжфірмової науково-технічної кооперації в інноваційних процесах.
52. Наведіть порівняльну характеристику різних типів технологічно орієнтованих спільних підприємств.
53. У чому полягають завдання системи фінансування інноваційної діяльності на рівні держави? На рівні окремих суб'єктів підприємницької діяльності?
54. З урахуванням яких вихідних принципів слід будувати систему фінансування інноваційної діяльності?
55. Охарактеризуйте стадії фінансування та елементи інноваційної програми.
56. Охарактеризуйте джерела фінансових ресурсів підприємства.
57. Яким чином здійснюють обґрунтування джерел фінансування та вибір інвестора?
58. Якими особливостями характеризується діяльність венчурних фондів?
59. Яких правил пошуку перспективних партнерів дотримуються венчурні фірми, що функціонують на ринку України?
60. Опишіть відмінності між оперативним і фінансовим лізингом?
61. Опишіть загальну схему процедури обґрунтування і оцінювання здійснимості інноваційного проекту.
62. Яку роль відіграє ціна різних джерел капіталу для прийняття рішення про фінансування інноваційного проекту?
63. З якою метою складають бізнес-план інноваційного проекту? Які розділи він охоплює?
64. Які критерії можуть бути використані інвестором при прийнятті рішення щодо фінансування інновацій?
65. Які характеристики нового товару формують його споживчу вартість?

66. Опишіть роль підприємця і підприємництва в інноваційному процесі.
67. Поясніть сутність систематичного і цілеспрямованого новаторства.
68. Які ще джерела інноваційних можливостей криються в особливостях перехідного періоду?
69. У чому сутність патентної чистоти винаходу?
70. Наведіть класифікацію технічної інформації за джерелами її розміщення.
71. Охарактеризуйте види патентного пошуку за типом вихідної інформації.
72. За якими критеріями оцінюють результати інноваційної діяльності?
73. За якими показниками здійснюють економічну оцінку інновації?
74. Яким є загальний принцип оцінювання економічної ефективності інноваційної діяльності?
75. На чому ґрунтується розрахунок економічної ефективності інноваційного проекту?
76. Охарактеризуйте метод оцінювання економічної ефективності інноваційного проекту за показником ЧТВ. Яким чином може бути враховано рівень ризику, що супроводжує проект?
77. Які показники використовують для порівняння комерційної вигідності альтернативних проектів?
78. Як розраховують термін окупності інвестицій, спрямованих на реалізацію інноваційного проекту?
79. Опишіть методику оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат.
80. За якими показниками оцінюють соціальну ефективність інноваційної діяльності?
81. Державне регулювання інноваційної діяльності
82. Охарактеризуйте типи державної інноваційної політики. Від чого залежить їх вибір?
83. Охарактеризуйте методи та інструменти державної інноваційної політики. В чому полягає відмінність між прямими та непрямими методами? Які засоби регулювання інноваційної діяльності використовуються державними структурами

різних рівнів управління відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність»?

84. Які інструменти пільгового оподаткування інноваційної діяльності використовуються у країнах із розвинутою ринковою економікою? Які пільги передбачені в Україні?

85. Що є об'єктами інтелектуальної власності? Охарактеризуйте їх.

86. Які ознаки патентоспроможності винаходу, корисної моделі, промислового зразка?

87. Яким чином набувається право власності на торговельну марку? Коли це доцільно? Наведіть приклади відомих торговельних марок.

88. У чому полягає правовий захист комерційної таємниці?

89. Які способи передавання прав на інтелектуальну власність є найпоширенішими? Розкрийте їх сутність.

11. Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (30 балів)		Змістовий модуль 2 (30 балів)		40	100
Поточний контроль	МКР	Поточний контроль	МКР		
15 балів	15 балів	15 балів	15 балів		

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- поточний контроль зі змістових модулів;
- складання іспиту.

Оцінку знань студентів з дисципліни «Економіка і організація інноваційної діяльності» здійснюють відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), що є українським варіантом ECTS. Ця система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю на аудиторному занятті у відповідності до його форми (лекційної, практичної).

Підсумковою оцінкою поточного контролю є оцінка за модуль, тобто реалізується принцип модульного обліку знань студентів.

Навчальним планом з дисципліни «Економіка і організація інноваційної діяльності» передбачено складання іспиту. Для оцінювання знань використовують чотирибальну національну шкалу та стобальну шкалу оцінювання ECTS.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над

- вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання завдань поточного контролю.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 12-бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS .

**Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів
на навчальних заняттях**

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12- бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, мовних фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Студент не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, здатний виконати вправи і завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Студент розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати мовні явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами;

		правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми.
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить лінгвістичні поняття, категорії; формулює правила; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
Високий (творчо-професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати особливості мовних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні здобутки лінгвістичної науки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні мовні явища, процеси.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні мовні явища, процеси.
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непередготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (контрольна робота за білетами або тестування за вибором студента).

Поточний контроль проводиться у письмовій формі двічі по закінченню кожного зі змістових модулів після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та проведені практичні завдання в межах кожного з двох ЗМ.

Знання оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою (контрольна робота) або за системою оцінювання за шкалою ECTS (тестові завдання) (табл. 2.5).

Проведення підсумкового контролю. Умовою допуску до екзамену є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями. За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають студентів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30% балів від загальної кількості з дисципліни (або більше 50% балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями).

Підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту. До складання іспиту студенти допускаються після написання та захисту контрольної роботи. Виконання контрольних робіт є обов'язковою умовою для студентів заочної форми навчання.

Іспит здійснюється в усній або письмовій формі за екзаменаційними білетами, які містять три теоретичних питання, або за підсумковим тестовим завданням (за вибором студента), що дає можливість здійснити оцінювання знань студента з усієї дисципліни «Економіка і організація інноваційної діяльності».

Екзаменаційні відповіді за білетами оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою, тестові завдання - за 100-бальною системою оцінювання за шкалою ECTS. В обох випадках оцінки згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів перекладаються у відповідну систему оцінювання.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30	задовільно	
67-74	D (задовільно)	25		
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

12. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.

2. Плани практичних занять.
3. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.
4. Методичні рекомендації до виконання курсових робіт.
5. Глосарій термінів дисципліни «Економіка і організація інноваційної діяльності».
6. Завдання модульної контрольної роботи.
7. Комплексні контрольні роботи.

13. Рекомендована література

Базова

1. Антонюк Л.Л., Поручник А.М., Савчук В.С. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія. – К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.
2. Валдайцев С.В. Управление инновационным бизнесом: Учеб. пособие для студентов вузов, обучающ. по экон. спец. / С. В. Валдайцев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 343 с.
3. Вачевський М.В. Соціально-економічні аспекти використання інтелектуальної власності в сучасних умовах. Теорія і практика. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 376 с.
4. Гринев В.Ф. Товарно-инновационная политика предприятия: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2004. – 160 с.
5. Гамидов Г.С. Основы инноватики и инновационной деятельности. – СПб.: Политехника, 2000. – 323 с.
6. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Суми: ВТД «Університетська книга»; К.: Видавничий дім «Княгиня Ольга», 2005. – 324 с.
7. Ілляшенко С.М., Шипуліна Ю.С. Товарна інноваційна політика: Підручник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 281 с.

8. Иновационный менеджмент и экономика организаций (предприятий):
Практикум / Под ред. д.э.н. Б.Н.Чернышева, к.э.н. Т.Г.Попадюк – М.:
ИНФРА-М; Вузовский учебник, 2007. – 240 с.
9. Йохна М.А., Стадник В.В. Економіка і організація інноваційної діяльності:
Навчальний посібник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 400 с.
10. Заблоцький Б.Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності: Навч.
посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2007. – 456 с.
11. Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку: Монографія / За заг. ред.
д.е.н., проф. С.М. Ілляшенка. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006.
– 728 с.
12. Павленко І.А. Економіка і організація інноваційної діяльності: Навч. посіб.
– Вид.2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 204 с.
13. Павленко І.А., Гончарові Н.П., Швиданенко Г.О. Економіка та організація
інноваційної діяльності: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.:
КНЕУ, 2002.- 150с.

Допоміжна

1. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-
економічне забезпечення: Монографія / О.І.Амоша, В. П.Антонюк,
А.І.Землянкін та ін. / НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк,
2007. – 328 с.
2. Александрова В.П. Управління фінансовими потоками в інноваційній сфері. /
Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна
політика. – К.: Основа, 2005. – с.218.
3. Венчурный бизнес: новые подходы. Кэтрин Кемпбелл. – Альпина. – 2005 –
2006. -428 с.
4. Вахненко Т.П. Роль науково-технічної і промислової політики держави у
формуванні нової моделі національної конкурентоспроможності //
Економіка і прогнозування. 2006 – № 1, с. 42-60.

5. Гальчинський А., Геєць В., Кінах А., Семіноженко В. Інноваційна стратегія українських реформ. – К.: Знання, 2002. – 324 с.
6. Джанетто Карен, Уиллер Энн. Управление знаниями. Руководство по разработке и внедрению корпоративной стратегии управления знаниями. / Пер. с англ. – М.: Добрая книга, 2005. – 192 с.
7. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Редкол.: ... С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К: Видавничий центр «Академія». Том 2, 2001. – 848с.
8. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Редкол.: ... С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К: Видавничий центр «Академія». Том 3, 2002. – 952с.
9. Зубец М., Володин С. Аграрная наука на пути инновационных преобразований // Голос Украины. – 2004. – 8 июня. – с.9.
10. Кристенсен Клейтон М. Дилема инноватора. М.: Альпина Бизнес Букс. – 2004. – 239 с.
11. Ковалёв Г.Д. Инновационные коммуникации: Учеб. пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 288 с.
12. Кондрашов О.М., Пашута М.Т. Стан та ефективність інноваційної діяльності в промисловості України. – К: Науковий світ, 2001. – 51 с.
13. Контуры инновационного развития мировой экономики: прогноз на 2000 – 2015 г. г. Под ред. д.э.н. А. А. Дынкина. М.: Наука, 2000.
14. Литвин В. Проблема догнать время в контексте национальной недалёковидности (выступление на сессии Общего собрания НАН Украины 29 апреля 2004 года) // Голос Украины. – 2004. – 14 мая. – с.4-5.
15. Лихтенштейн В.М. Экономика подготовки производства новой техники. – М.: Наука. – 1989. – 160 с.
16. Майкл Л.Джордж, Джеймс Воркс, Кимберли Вотсон-Хемфилл. Стремительные инновации. Издательство: Companion Group, 2007.
17. Мазур А.А. Анализ мирового опыта создания современных инновационных структур / Отчет по НИР 16,41/10. – Киев.: ИЭС им. Е.О. Патона, 2000. – 120 с.

18. Мазур А.А. Марьинский Г.С. Технопарки и бизнес инкубаторы США / Отчет о командировке. – Киев: ИЭС им. Е.О. Патона, 2000. – 18 с.
19. Макогон Ю.В., Гохберг Ю.А, Чернега О.Б. Управление международной конкурентоспособностью предприятий (организаций): Учебное пособие.- Донецк, ДонНУ, 2004. – 278 с.
20. Менеджмент та маркетинг інновацій: Монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. С.М.Ілляшенка. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 616 с.
21. Мерцалов Д.Ю. Технологические парки мира: перспективы развития. – М.: Город. – 1998.
22. Морозов О.Ф. Ціна думки – інтелектуальний капітал: Монографія. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2005. – 352 с.
23. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Статистичний збірник Держкомстату України. – К, 2004. – 360 с.
24. Нельсон Р., Уинтер С. Эволюционная теория экономических изменений. – М.: Финстатинформ, 2000. – 418 с.
25. Пашута М.Т., Шкільнюк О.М. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 118 с.
26. Пилипенко П.П. Корпоративное венчурное инвестирование: методы анализа высокорискового бизнеса. – М.: Триада, 2001. – 184 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Президент України www.president.gov.ua
2. Верховна Рада України. www.rada.gov.ua
3. Кабінет Міністрів України www.kmu.gov.ua
4. Міністерство економіки України www.me.gov.ua
5. Міністерство фінансів України <http://minfin.kmu.gov.ua>
6. Міністерство освіти та науки України www.mon.gov.ua

7. Міністерство промислової політики
www.industry.kmu.gov.ua/control/uk/index
8. Бібліотека ім. В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
9. Веб-журнал «Інтелектус» <http://www.patent.net.ua/intellectus/ua.html>
10. Науково-практичний журнал «Інтелектуальна власність»
<http://www.intelvas.com.ua/>
11. Журнал «Теория. Эксперимент. Технологии». Выходит в печатном и электронном виде. <http://www.tet.zp.ua/>
12. Международный технический журнал «Мир техники и технологий»
<http://www.mtt.com.ua/>
13. Инновации, управление изменениями в организациях, управление знаниями <http://www.bizbooks.com.ua/catalog/cat.php3?c=193&lang=1>
14. Державний фонд фундаментальних досліджень: <http://www.dffd.gov.ua/>
15. Генерация идей: http://content.mail.ru/pages/p_27901.html
16. Эксперт Украина: <http://www.expert.ua/>

ЗМІСТ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ДИСЦИПЛІНИ

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни (затверджується щорічно до початку нового навчального року).
3. Конспекти (тези) лекцій.
4. Плани практичних, семінарських, лабораторних занять.
5. Методичні вказівки до семінарських, практичних, лабораторних, індивідуальних занять студентів.
6. Методична документація для організації самостійної роботи.
7. Методичне забезпечення індивідуальної роботи (індивідуальних навчально-дослідних завдань).
8. Пакети прикладних комп'ютерних програм.
9. Білети семестрових екзаменів (пакет контрольних тестових завдань) з дисципліни.
10. Програма державного екзамену.
11. Методичні вказівки до підготовки і проведення державного екзамену.
12. Білети державного екзамену з дисципліни (за наявності державного екзамену).
13. Засоби діагностики якості вищої освіти:
  - завдання вхідного і поточного контролю з дисципліни (комплекти атестаційних вимірювальних матеріалів (тести) з навчальної дисципліни, самостійних робіт і т. ін.);
  - завдання модульних контрольних робіт і методичні рекомендації до їх виконання;
  - пакет комплексних контрольних робіт (ККР) для перевірки залишкових знань студентів тощо.

- 14.Орієнтовна тематика курсових і дипломних робіт та методичні вказівки до їх виконання.
- 15.Програми практик з дисципліни. Методичні рекомендації до проведення практики.
- 16.Опубліковані власні підручники, навчальні та навчально-методичні посібники тощо.
- 17.Наочні посібники, роздавальний матеріал, технічні засоби навчання, зокрема матеріали для мультимедійного супроводу; тренінгові комп'ютерні програми; комп'ютерні лабораторні практикуми (віртуальні лабораторні роботи); контрольні-тестові програми; навчальні відеофільми; аудіозаписи тощо.
- 18.Глосарій термінів, що використовується при викладанні дисципліни.

Тестовий контроль засвоєння курсу

Варіант тестових завдань № 1

1. Продукт інтелектуальної діяльності людей, оформлений результатом фундаментальних, прикладних чи експериментальних досліджень у будь-якій сфері людської діяльності, спрямований на підвищення ефективності виконання робіт – це:

- а) інновація;
- б) новація;
- в) винахід;
- г) нововведення.

2. Кінцевий результат інноваційної діяльності, що отримав втілення у формі виведеного на ринок нового чи вдосконаленого продукту, нового чи вдосконаленого технологічного процесу, що використовується у практичній діяльності або нового підходу до соціальних послуг – це:

- а) новація;
- б) нововведення;
- в) інновація;
- г) правильні відповіді б) і в);
- г) усі відповіді правильні.

3. Фізичні чи юридичні особи, які здійснюють інноваційну діяльність і (або) залучають майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи позичені кошти в реалізацію інноваційних проектів – це:

- а) суб'єкти інноваційної діяльності;
- б) об'єкти інноваційної діяльності;
- в) інвестори;
- г) ініціатори нововведень.

4. Процес комерціалізації нововведень не включає:

- а) дослідження ринку;
- б) конструювання;
- в) ринкове планування;

- г) дослідно-конструкторські роботи;
- г) ринкове випробування.

5. Процес поширення нововведення для використання у нових місцях, сферах чи умовах – це:

- а) інваріантність нововведення;
- б) дифузія нововведення;
- в) система франчайзингу;
- г) трансфер інновацій.

6. Які з визначень можна віднести до поняття “нововведення”:

- а) це підсумковий результат створення та освоєння принципово нового або модернізованого засобу (нововведення);
- б) прибуткове використання інновацій у вигляді нових технологій, видів продуктів, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного або іншого характеру;
- в) розвиток технології, техніки, управління на стадіях зародження, освоєння, дифузії на інших об’єктах;
- г) процес стратегічного маркетингу, НДДКР, організаційно-технічної підготовки виробництва, виробництва й оформлення нововведень, їх впровадження (або перетворення в інновацію) і поширення в інші сфери (дифузія);
- г) процес отримання та комерціалізації винаходу, нових технологій, видів продукції чи послуг, рішень виробничого, фінансового характеру та інших результатів інтелектуальної діяльності;
- д) система взаємодії інноваторів, інвесторів, товаровиробників конкурентоспроможної продукції та розвинутої інфраструктури;
- е) оформлений результат фундаментальних, прикладних досліджень або експериментальних робіт у будь-якій сфері діяльності, спрямованих на підвищення її ефективності.

7. Класифікація інновацій за змістом діяльності не включає:

- а) ринкові інновації;

- б) управлінські інновації;
- в) організаційні інновації;
- г) технологічні інновації;
- г) економічні інновації.

8. Життєвий цикл інновації – це:

- а) період від створення новинки до моменту її введення у експлуатацію;
- б) період від зародження ідеї, створення новинки та її практичного використання до моменту її зняття з виробництва;
- в) період від створення новинки до моменту її запуску у масове виробництво.

9. “Гребінчиків” вигляд класичної кривої життєвого циклу продукту свідчить про те, що:

- а) продукт через деякий проміжок часу перестає цікавити споживачів і швидше, ніж очікувалось, знімається з виробництва;
- б) наявні сезонні коливання попиту на продукт;
- в) створення продукту відбувається за певними стадіями, між якими існує великий інноваційний лаг;
- г) передавання продукту з попередньої стадії життєвого циклу на наступну здійснюється на комерційній основі.

10. Інновації, що забезпечують виживання підприємства, оскільки здійснюються у відповідь на дії конкурентів – це:

- а) псевдоінновації;
- б) поліпшувальні інновації;
- в) реактивні інновації;
- г) організаційні інновації.

Варіант тестових завдань № 2

1. Вперше ввів термін “інновація”:

- а) К. Маркс;
- б) Х. Кларк;
- в) Й. Шумпетер;
- г) М. Туган-Барановський;

г) Ф. Хайек.

2. Завершальною ланкою і формою матеріалізації фундаментальних досліджень, засобом безпосереднього впливу науки на сферу виробництва є:

- а) технологія;
- б) технологічна операція;
- в) дослідно-конструкторська розробка;
- г) нововведення;
- г) організація.

3. Інноваційні процеси, результатом яких є нові вироби, технології їх виготовлення, засоби виробництва, називаються:

- а) економічними;
- б) соціальними;
- в) організаційними;
- г) технічними;
- г) юридичними.

4. Нововведення, що зумовлюють переважно еволюційні перетворення у сфері діяльності конкретних підприємств, є:

- а) локальними;
- б) соціальними;
- в) глобальними;
- г) економічними;
- г) технічними.

5. Технічні нововведення зумовлюють насамперед відповідні:

- а) соціальні нововведення;
- б) організаційні нововведення;
- в) економічні нововведення;
- г) локальні нововведення;
- г) юридичні нововведення.

6. Які з визначень можна віднести до поняття “інновація”:

- а) це підсумковий результат створення та освоєння принципово нового або модернізованого засобу (нововведення);
- б) прибуткове використання інновацій у вигляді нових технологій, видів продуктів, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного або іншого характеру;
- в) розвиток технології, техніки, управління на стадіях зародження, освоєння, дифузії на інших об'єктах;
- г) процес стратегічного маркетингу, НДДКР, організаційно-технічної підготовки виробництва, виробництва й оформлення нововведень, їх впровадження (або перетворення в інновацію) і поширення в інші сфери (дифузія);
- г) процес отримання та комерціалізації винаходу, нових технологій, видів продукції чи послуг, рішень виробничого, фінансового характеру та інших результатів інтелектуальної діяльності;
- д) система взаємодії інноваторів, інвесторів, товаровиробників конкурентоспроможної продукції та розвинутої інфраструктури.

7. Результатом інноваційних процесів є:

- а) нововведення;
- б) новинки;
- в) інновація;
- г) винахід.

8. Під час інноваційного процесу фундаментальні дослідження проводяться:

- а) на фазі “наука”;
- б) на фазі “дослідження”;
- в) на фазі “розробка”;
- г) на фазі “виробництво”;
- г) на фазі “споживання”.

9. Розвиток науки визначається:

- а) потребами технічного прогресу;

- б) соціальними потребами;
- в) економічними потребами;
- г) фінансовими потребами;
- г) духовними потребами.

10. Пропозиція з використання якоїсь вже обґрунтованої та впровадженої ідеї інновацій називається:

- а) ініціацією інновацій;
- б) дифузією інновацій;
- в) нововведенням;
- г) усі відповіді правильні.

Варіант тестових завдань № 3

1. Інновації, що забезпечують виживання підприємств (як реакція на нововведення, здійснюване конкурентами), називаються:

- а) стратегічними інноваціями;
- б) реактивними інноваціями;
- в) псевдоінноваціями;
- г) юридичними інноваціями;
- г) соціальними інноваціями.

2. Інновації поділяються на реактивні та стратегічні за таким критерієм:

- а) роль у процесі виробництва;
- б) характер задоволення попиту;
- в) час виникнення;
- г) масштаб поширення;
- г) за причинами виникнення;
- д) рівень корисності.

3. Завершальною ланкою і формою матеріалізації фундаментальних досліджень, засобом безпосереднього впливу науки на сферу виробництва є:

- а) технологія;
- б) технологічна операція;

- в) дослідно-конструкторська розробка;
- г) нововведення;
- г) організація.

4. Класична класифікація інновацій запропонована:

- а) К. Марксом;
- б) Х. Кларком;
- в) Й. Шумпетером;
- г) М. Туган-Барановським;
- г) Ф. Хайєком.

5. Інноваційний процес – це:

- а) це підсумковий результат створення та освоєння принципово нового або модернізованого засобу (нововведення);
- б) прибуткове використання інновацій у вигляді нових технологій, видів продуктів, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного або іншого характеру;
- в) розвиток технології, техніки, управління на стадіях зародження, освоєння, дифузії на інших об'єктах;
- г) процес стратегічного маркетингу, НДДКР, організаційно-технічної підготовки виробництва, виробництва й оформлення нововведень, їх впровадження (або перетворення в інновацію) і поширення в інші сфери (дифузія);
- г) процес отримання та комерціалізації винаходу, нових технологій, видів продукції чи послуг, рішень виробничого, фінансового характеру та інших результатів інтелектуальної діяльності;

6. Результатом інноваційної діяльності є:

- а) інтелектуальний продукт;
- б) новини;
- в) інновації;
- г) технології.

7. Інновації, що орієнтуються на виробництво і використання нових (поліпшених) продуктів у сфері виробництва або у сфері споживання – це:

- а) ринкові інновації;
- б) продуктові інновації;
- в) інновації процесу;
- г) технологічні інновації.

8. Життєвий цикл інновації – це:

- а) період від зародження ідеї, створення і поширення нововведення до його використання;
- б) процес фінансування розроблення та впровадження нового продукту чи послуги;
- в) процес отримання та комерціалізації винаходу, нових технологій, видів продукції чи послуг, рішень виробничого, фінансового характеру та інших результатів інтелектуальної діяльності.

9. Суб'єктами інноваційної діяльності є (оберіть найбільш точні визначення):

- а) фізичні або юридичні особи, які провадять інноваційну діяльність;
- б) технологи, конструктори, маркетологи, економісти, фінансисти, які виконують специфічні функції з технологічного проектування та конструювання новацій, забезпечення фінансами науково-дослідних і проектно-пошукових робіт, калькулювання витрат ресурсів, цінового проектування, просування на ринок (у разі інновації-товару) тощо;
- в) фізичні або юридичні особи, які вкладають власні чи позичені кошти в реалізацію інноваційних проектів;
- г) інноватори, інвестори, які вкладають кошти в реалізацію інноваційних проектів;
- г) фізичні або юридичні особи, які залучають майнові та інтелектуальні цінності;
- д) правильні відповіді а), в), г);
- е) правильні відповіді б), г);

є) усі відповіді правильні.

10. Закон України “Про інноваційну діяльність прийнятий”:

- а) ще не прийнятий;
- б) 1999 році;
- в) 2000 році;
- г) Ваш варіант відповіді _____.

Тема 2.

Варіант тестових завдань № 1

1 Сукупність підрозділів, що безпосередньо не беруть участі у створенні нової (профільної) продукції підприємства, але своєю діяльністю сприяють роботі основних цехів, називають:

- а) виробничою інфраструктурою;
- б) інфраструктурою;
- в) соціальною інфраструктурою;
- г) капітальним будівництвом;
- г) виробничою структурою.

2. Ви менеджер, працюєте на ринку нових товарів і бажаєте розширити свій ринок. При вивченні ринку нових товарів ви використовуєте таке джерело:

- а) думку ваших клієнтів про товари на ринку;
- б) думку ваших друзів про новинки;
- в) перегляд бізнес-каталогів;
- г) власну книгу замовлень;
- г) думку вашого торгового представника.

3. Коли крива попиту на інвестиції знижується, усе з переліченого залишається постійним, за винятком:

- а) стану технології;
- б) процентної ставки;
- в) оплати праці;
- г) стану науки;

г) очікувань щодо майбутнього попиту на продукцію.

4. Потенційний попит на продукцію формується:

- а) на стадії розроблення і підготовки нової продукції до виходу на ринок;
- б) на етапі виходу нової продукції на ринок;
- в) на етапі утвердження нової продукції на ринку;
- г) на стадії зрілості інноваційної продукції.

5. До внутрішніх чинників, що впливають на розмір та характер попиту, відносять:

- а) прибутки споживачів;
- б) технічний рівень підприємства;
- в) рекламу;
- г) правове забезпечення;
- г) ціну на продукцію,

6. До зовнішніх чинників, що впливають на розмір та характер попиту, відносять:

- а) прибутки споживачів;
- б) технічний рівень підприємства;
- в) рекламу;
- г) правове забезпечення;
- г) ціну на продукцію.

7. Стимулюють попит на нову продукцію такі чинники:

- а) підвищення фондівіддачі;
- б) підвищення матеріаломісткості;
- в) випередження конкурентів за часом випуску продукції;
- г) випередження конкурентами за якістю продукції.

8. Законом попиту називають:

- а) залежність між витратами та попитом на продукцію;
- б) залежність між обсягом реалізації та ціною на продукцію;
- в) залежність між ціною та попитом на продукцію.

9. Попит – це:

- а) обсяг продукції, що задовольняє потреби споживача;
- б) обсяг продукції, котрий споживач хоче й у змозі придбати;
- в) обсяг продукції, котрий підприємство в змозі виробляти.

10. Повноцінний попит характеризує:

- а) неможливість задоволення споживачів за рахунок наявних на ринку товарів і послуг;
- б) виникнення коливань попиту протягом значних проміжків часу;
- в) адекватність нововведень бажанням споживачів, перехід нововведення в стадію зрілості, надмірний попит;
- г) попит на товари, шкідливі для здоров'я.

Варіант тестових завдань № 2

1. Характеристики підприємства, його продукції чи послуг, які дають йому певні переваги над прямими конкурентами – це:

- а) конкурентна сила підприємства;
- б) конкурентні переваги підприємства;
- в) конкурентні важелі підприємства;
- г) конкурентні позиції підприємства.

2. Обсяг продукції, який споживач хоче та спроможний придбати за деякою із можливих цін протягом певного часу на конкретному ринку – це:

- а) попит на продукцію;
- б) точка ринкової рівноваги;
- в) критичний обсяг продукції;
- г) усі відповіді правильні.

3. Планування створення нового товару передбачає здійснення інноваційної діяльності за такими етапами:

- а) генерування ідей, розроблення концепції товару, розроблення та створення дослідного зразка, пробне виробництво;
- б) пошук ідей і їх оцінювання, розроблення конструкції товару, виготовлення дослідного зразка, промислове виробництво товару;

в) генерування ідей, оцінювання та відбір перспективних ідей, розроблення концепції товару, розроблення та створення дослідного зразка, пробний маркетинг.

4. До методів генерування ідей не належить:

- а) метод інверсії;
- б) метод морфологічного аналізу;
- в) метод аналогій;
- г) метод елімінування;
- г) метод синектики.

5. Метод комплексного техніко-економічного дослідження об'єкта з метою розвитку його корисних функцій при оптимальному співвідношенні між їх значущістю для споживача і витратами на їх здійснення – це:

- а) метод функціонально-вартісного аналізу;
- б) метод контрольних запитань;
- в) метод інверсії;
- г) метод елімінування;
- г) метод синектики.

6. Попит, що відображає неможливість задоволення потреб споживачів за рахунок наявних на ринку товарів і послуг – це:

- а) негативний попит;
- б) прихований попит;
- в) потенційний попит;
- г) нерегулярний попит.

7. Потенційний попит на продукцію формується на стадії:

- а) утвердження нової продукції на ринку;
- б) зрілості продукції;
- в) виходу нової продукції на ринок;
- г) задуму і розроблення нової продукції.

8. До внутрішніх чинників, що впливають на розмір та характер попиту, не належить:

- а) кількість майбутніх споживачів продукції;
- б) ціна продукції;
- в) швидкість впровадження нової продукції;
- г) наявність гарантійного обслуговування;
- г) якість продукції;
- д) реклама продукції.

9. До зовнішніх чинників, що впливають на розмір та характер попиту, не належить:

- а) реклама продукції;
- б) загальний стан економіки;
- в) правова база інноваційної діяльності;
- г) розвиток науково-технічного прогресу;
- г) доходи споживачів.

10. Закон попиту характеризує:

- а) залежність між витратами на виготовлення продукції і попитом на неї;
- б) залежність між обсягом реалізації та ціною на продукцію;
- в) залежність між ціною та попитом на продукцію;
- г) залежність між витратами на виготовлення продукції і ціною на неї.

Тема 3.

Варіант тестових завдань № 1

1. Інноваційна політика підприємства передбачає:

- а) створення нових робочих місць;
- б) оновлення вироблюваної продукції;
- в) підвищення техніко-технологічного рівня виробництва;
- г) диверсифікацію виробництва.

2. Стратегія інноваційної діяльності спрямована на прийняття рішень відносно:

- а) нових ринків збуту продукції;
- б) оцінки рівня ризику витрат;
- в) наукових досліджень та конструкторських розробок;

г) досягнення конкурентної переваги підприємства.

3. Яка інноваційна стратегія визначається тим, що характер технологічних змін фірми підпорядкований політиці іншої фірми, яка є головною на даному ринку продукції і виступає замовником у кооперативних, зв'язках:

- а) наступальна;
- б) захисна;
- в) імітаційна;
- г) залежна;
- г) традиційна.

4. Яка інноваційна стратегія пов'язана з використанням поліпшуючих інновацій та визначається позицією поруч і трохи позаду піонерних технологічних змін:

- а) наступальна;
- б) захисна;
- в) імітаційна;
- г) залежна;
- г) традиційна.

5. Яка інноваційна стратегія пов'язана з копіюванням технології виробництва продукції фірм-піонерів, виходом на ринок інтелектуальної власності:

- а) наступальна;
- б) захисна;
- в) імітаційна;
- г) залежна;
- д) традиційна.

6. Яка інноваційна стратегія пов'язана з прагненням фірми досягти технічного та ринкового лідерства шляхом створення та впровадження нових продуктів:

- а) наступальна;
- б) захисна;

- в) імітаційна;
- г) залежна;
- г) традиційна.

7. Інноваційна діяльність підприємства:

- а) не залежить від розмірів виробництва;
- б) зумовлена розмірами підприємства;
- в) залежить від ступеня ризику інноваційного рішення.

8. Інноваційна політика підприємства – це:

- а) частина стратегії підприємства, що полягає у впровадженні цільових змін у виробничий процес;
- б) частина стратегії, спрямована на реалізацію шляхів впровадження інновацій;
- в) загальна стратегія підприємства, націлена на упровадження нових ідей та розробок у процес виробництва з метою їх комерційної реалізації.

9. При розробленні інноваційної стратегії підприємства враховуються:

- а) ринкова позиція підприємства;
- б) науково-технічна політика підприємства;
- в) життєвий цикл продукту;
- г) усі відповіді правильні

10. Дайте відповідь, яка інноваційна стратегія пов'язана удосконаленнями форми і сервісу продукції, закріпленням певних інноваційних форм на тривалий період їх “життєвого циклу”:

- а) наступальна;
- б) захисна;
- в) імітаційна;
- г) залежна;
- г) традиційна.

Варіант тестових завдань № 2

1. Форма стратегічного управління, яка визначає цілі і умови здійснення інноваційної діяльності підприємства, спрямованої на забезпечення його

конкурентоспроможності і оптимальне використання наявного виробничого потенціалу – це:

- а) інноваційна стратегія;
- б) стратегічне планування;
- в) інноваційна політика;
- г) конкурентна стратегія;
- г) виробнича стратегія.

2. Формування інноваційної політики має здійснюватися на основі таких принципів:

- а) орієнтація на вирішення поточних проблем інноваційної діяльності, цілеспрямованість, орієнтація на потреби ринку, планомірність;
- б) переважання стратегічної спрямованості, орієнтація на потреби ринку, цілеспрямованість, комплексність, планомірність, інформаційна забезпеченість;
- в) орієнтація на потреби ринку, цілеспрямованість, науковий підхід до обґрунтування інноваційних рішень, комплексність, планомірність.

3. До складових інноваційної політики не належать:

- а) маркетингова політика;
- б) політика у галузі науково-дослідницьких і проектно-конструкторських робіт;
- в) політика структурних змін;
- г) виробнича політика;
- д) інвестиційна політика.

4. Здатність до стабільної виробничої діяльності в межах обраної стратегії в умовах складного і мінливого зовнішнього середовища – це:

- а) виробничо-технічний потенціал підприємства;
- б) інноваційний потенціал підприємства;
- в) конкурентний потенціал підприємства;
- г) технічний потенціал підприємства.

5. Захисна стратегія опирається на інноваційну політику _____ типу:

- а) ризикового;
- б) еволюційного;

- в) витратного;
- г) залежного.

6. Тип інноваційної політики, спрямований на піонерне впровадження радикальних інновацій, створених фірмою – це:

- а) революційний тип;
- б) опортуністичний тип;
- в) наступально-ризиковий тип;
- г) наступальний тип.

7. До головних завдань інноваційної політики наступального типу не належить:

- а) моніторинг споживчого ринку з метою своєчасного виявлення нових запитів споживачів та нових ринкових сегментів;
- б) внесення змін у внутрішнє середовище фірми, необхідних для швидкого впровадження новацій;
- г) підтримка діяльності власних спеціалізованих науково-дослідницьких підрозділів;
- г) стимулювання ініціативності працівників фірми у продукуванні нових ідей, організація внутрішньофірмового підприємництва;
- д) забезпечення умов для підвищення конкурентоспроможності продукції, що випускається фірмою, з метою утримання зайнятої частки ринку.

8. Норми, правила організаційної поведінки, що встановлюють взаємозв'язок між розвитком підприємства і напрямками його інноваційної діяльності – це:

- а) елементи інноваційної політики;
- б) принципи формування інноваційної політики;
- в) принципи здійснення інноваційної політики;
- г) все перелічене вище.

9. Необхідність залучення до процесу розроблення інновацій всіх внутрішніх елементів підприємства – це принцип:

- а) комплексності;

- б) плановості;
- в) цілісності;
- г) цілеспрямованості;
- г) інформаційної забезпеченості.

10. Завдяки якій складовій інноваційної політики менеджмент підприємства має змогу вивчити структуру товарного ринку і прийняти рішення щодо форм і методів розвитку конкурентного середовища на ньому:

- а) технічній політиці;
- б) маркетинговій політиці;
- в) політиці у галузі науково-дослідницьких і проектно-конструкторських робіт;
- г) політиці структурних змін;
- г) інвестиційній політиці.

Тема 4.

Варіант тестових завдань № 1

1. Технологія, за якої протягом життєвого циклу попиту на продукт для його виготовлення використовуються нові базові технології – це:

- а) плідотворна технологія;
- б) мінлива технологія;
- в) стабільна технологія;
- г) квазістабільна технологія.

2. “Технологічний розрив” характеризує:

- а) розбіжності у потенціалах нової та старої технологій;
- б) розбіжності у ефективності нової та старої технологій;
- в) обсяг коштів, необхідних для вкладання у нову технологію з метою досягнення нею результативності, яку має на сьогодні стара технологія;
- г) усі відповіді правильні;
- г) правильні відповіді а) і б).

3. До форм розвитку техніко-технологічної бази підприємства не належать:

- а) модернізація устаткування;

- б) технічне доозброєння підприємства;
- в) нове будівництво;
- г) реконструкція.

4. Вкажіть, яким із перелічених нижче показників не оцінюється рівень прогресивності технології:

- а) структурою технологічних процесів за трудомісткістю;
- б) часткою нових технологій за обсягом або трудомісткістю продукції;
- в) середнім віком застосовуваних технологічних процесів;
- г) коефіцієнтом використання сировини і матеріалів;
- г) питомою металомісткістю устаткування;
- д) оцінюється всіма показниками.

5. Витрати на капремонт будуть економічно виправданими, коли коефіцієнт ефективності витрат на його проведення є величиною:

- а) додатною;
- б) від'ємною;
- в) рівною нулю.

6. Комплекс робіт з технічної підготовки не включає:

- а) відпрацьовування конструкції виробу на технологічність;
- б) розроблення технологічних процесів;
- в) конструювання і виготовлення спеціального технологічного устаткування й оснащення;
- г) відпрацьовування і впровадження технологічних процесів;
- г) запуск продукції у виробництво.

7. Економічно ефективніший варіант технології виготовлення виробів визначається:

- а) порівнянням технологічної собівартості;
- б) порівнянням величини умовно-постійних витрат на виготовлення продукції;
- в) порівнянням величини витрат на заробітну плату з розрахунку на одиницю продукції;
- г) усі відповіді правильні.

8. Технологічний контроль креслень з метою забезпечення відповідності даної конструкції вимогам економічності її виготовлення – це процес:

- а) оцінювання ефективності виготовлення продукції;
- б) розроблення технології виготовлення виробів;
- в) відпрацювання конструкції виробу на технологічність;
- г) усі відповіді правильні.

9. Для економічного обґрунтування черговості заміни обладнання використовують:

- а) коефіцієнт оновлення обладнання;
- б) коефіцієнт ефективності витрат на проведення капітального ремонту обладнання;
- в) коефіцієнт ефективності використання робочого часу обладнання;
- г) термін експлуатації обладнання.

10. Сигналом до здійснення технологічних змін є:

- а) зменшення обсягу продажу продукції підприємства;
- б) погіршення фінансових показників підприємства;
- в) погіршення показників ефективності виробництва;
- г) усі відповіді правильні;
- г) правильні відповіді б) і в).

Тема 5.

Варіант тестових завдань № 1

1. Стратегічне управління інноваційною діяльністю включає:

- а) розроблення планів і програм інноваційної діяльності;
- б) обґрунтування проектів створення нових продуктів;
- в) розроблення ефективних організаційних форм управління реалізацією інноваційних проектів;
- г) управління ресурсним забезпеченням інноваційних програм та проектів;
- г) усі відповіді правильні;
- д) правильні відповіді а), б) і г).

2. Оперативне управління інноваційною діяльністю не включає:

- а) складання календарних планів-графіків виконання робіт;
- б) контролювання реалізації завдань інноваційної діяльності;
- в) розроблення коригуючих заходів у процесі реалізації інноваційних завдань;
- г) стимулювання інноваційної діяльності;
- г) забезпечення виконання інноваційних завдань необхідними матеріальними та інформаційними ресурсами;
- д) оцінювання альтернативних інноваційних проектів та прийняття рішення щодо вибору кращого із них для реалізації цілей та завдань фірми.

3. Стратегічне планування інноваційної діяльності підприємства включає етапи:

- а) аналіз зовнішнього середовища і прогнозування його розвитку;
- б) оцінювання інноваційного потенціалу підприємства;
- в) визначення інноваційних можливостей підприємства;
- г) формування стратегічних інноваційних цілей;
- г) розроблення інноваційних проектів;
- д) реалізація інноваційних проектів;
- е) усі відповіді правильні.

4. Стратегія, що пов'язана з прагненням фірми досягти лідерства на ринку шляхом створення та впровадження нових продуктів – це стратегія:

- а) традиційна;
- б) ризикова;
- в) наступальна;
- г) стратегія “за нагодою”.

5. Стратегія, спрямована на те, щоб утримати конкурентні позиції фірми на вже існуючих ринках – це стратегія:

- а) традиційна;
- б) захисна;
- в) імітаційна;
- г) стратегія “ринкової ніші”.

6. Стратегія, заснована на придбанні ліцензій чи інших об'єктів інтелектуальної власності у фірм, що їх створили – це стратегія:

- а) традиційна;
- б) захисна;
- в) імітаційна;
- г) стратегія “ринкової ніші”;
- г) наступальна;
- д) стратегія “за нагодою”.

7. Зовнішнє середовище – це:

- а) сукупність господарських суб'єктів, економічних, суспільних і природних умов, національних та міждержавних інституційних структур та інших зовнішніх відносно підприємства умов і чинників, що діють у глобальному оточенні;
- б) сукупність господарських суб'єктів, національних та міждержавних інституційних структур, що діють у зовнішньому щодо підприємства оточенні;
- в) сукупність економічних, суспільних і природних умов, зовнішніх відносно підприємства, які тим чи іншим чином впливають на його діяльність.

8. Підпільне, контрабандне винахідництво, потаємна робота над позаплановими проектами – це:

- а) бутлегерство;
- б) внутрішнє підприємництво;
- в) венчурне підприємництво.

9. Продуктово-тематичне планування інновацій включає:

- а) формування продуктово-тематичного портфеля інноваційної діяльності;
- б) підготовку програм і заходів оновлення продукції;
- в) розрахунок потреби у ресурсах для реалізації інноваційного проекту;
- г) удосконалення технології і організації виробництва;
- г) визначення обсягів робіт, що мають бути виконані за кожним інноваційним проектом;
- д) усі відповіді правильні;

е) правильні відповіді а), б) і г).

10. Методи, що передбачають складання планів-графіків реалізації інноваційного проекту за окремими стадіями (роботами, етапами), контроль за їх дотриманням і ліквідацію відхилень від планів-графіків з метою оптимізації термінів реалізації проекту – це:

- а) мережеві методи управління;
- б) методи управління за цілями;
- в) методи термінової оптимізації;
- г) графічні методи.

Варіант тестових завдань № 2

1. Процес ефективного формального і неформального впливу на людей у зв'язку з реалізацією місії підприємства (фірми) називається:

- а) лідерство;
- б) регулювання;
- в) комунікація;
- г) мотивація;
- д) організація.

2. При розробленні інноваційної стратегії підприємства враховуються:

- а) ринкова позиція підприємства;
- б) науково-технічна політика підприємства;
- в) життєвий цикл продукту;
- г) усі відповіді правильні.

3. Розроблення інноваційної стратегії підприємства починається з:

- а) формулювання загальної мети підприємства;
- б) розроблення плану інноваційної діяльності підприємства;
- в) вибору джерел фінансування інноваційного проекту;
- г) оцінювання ринку збуту.

4. Які з перелічених чинників не перешкоджають проведенню інноваційної діяльності у великих організаціях:

- а) узгодженість роботи всіх підрозділів;

- б) складність структури ієрархії;
- в) стимулювання інноваційних заходів;
- г) опір змінам.

5. Розроблення інноваційної стратегії підприємства ґрунтується на:

- а) аналізі зовнішнього та внутрішнього середовища;
- б) фінансовій стійкості підприємства;
- в) аналізі конкурентної позиції підприємства;
- г) аналізі фінансового стану конкурентів.

6. Які чинники впливають на формування стратегічних цілей діяльності підприємства:

- а) зміни на ринку;
- б) зміни зовнішнього середовища через державне регулювання;
- в) внутрішні зміни на підприємстві;
- г) зміни економічних, політичних і соціальних умов.

7. Система стратегічних цілей розвитку підприємства визначається:

- а) кон'юнктурою ринку;
- б) місцем підприємства;
- в) поведінкою підприємств-конкурентів;
- г) умовами державного регулювання.

8. Яка організаційна структура управління сприяє інноваційній діяльності на підприємстві:

- а) лінійно-функціональна;
- б) матрична;
- в) дивізіональна;
- г) лінійна.

9. Постійний систематичний пошук можливостей для створення нових товарів називається:

- а) генеруванням ідей;
- б) проектуванням нового товару;
- в) економічним обґрунтуванням створення нового товару.

10. Генерування ідей при плануванні інноваційної діяльності – це:

- а) систематичний пошук можливостей для створення нової продукції;
- б) пошук можливостей удосконалення технологічного процесу для підвищення конкурентного рівня підприємства;
- в) систематичний пошук можливостей для підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства.

Варіант тестових завдань № 3

1. Якщо дані свідчать на користь “гіпотези про сигналізування”, то:

- а) роки, проведені вами в коледжі, збільшують Вашу продуктивність;
- б) роки проведені вами в коледжі, не обов’язково збільшують Вашу продуктивність;
- в) роботодавець буде готовий сплачувати Вам вищу зарплату по закінченні коледжу, тому що Ви зможете випускати більше продукції, ніж індивідуум, що має тільки середню освіту;
- г) залежність ваших прибутків від віку не буде значно вищою, ніж в індивідуума із середньою освітою;
- г) правильна відповідь відсутня.

Примітка! “Гіпотеза про сигналізування” означає, що освіта сама по собі не збільшує продуктивність праці робітника. Відповідно до гіпотези освіта сигналізує потенційному роботодавцю, що претендент має корисні фахові якості.

2. При порівнянні з фірмою – конкурентом, монополіст на ринку праці:

- а) буде сплачувати вищу зарплату і наймати більше робітників, ніж конкурентна фірма;
- б) буде сплачувати вищу зарплату і наймати менше робітників, ніж конкурент;
- в) буде сплачувати меншу зарплату і наймати менше робітників, ніж конкурент;
- г) найматиме таку саму кількість робітників, як і конкурентна фірма, але сплачуватиме їм нижче зарплату;
- г) не робитиме нічого з переліченого.

3. Якщо профспілки успішно можуть зрушити криву пропозиції для конкретного типу праці вліво, то в рівновазі:

- а) фірми змінять кількість праці, необхідної для виробництва;
- б) кількість найманої робочої сили зменшиться;
- в) виплачувана робітнику зарплата зросте;
- г) безробіття не збільшиться;
- д) відбудеться все зазначене вище.

4. Під “гіпотезою про сигналізування” розуміється:

- а) що диплом коледжу не підвищує безпосередньо граничну продуктивність робітника;
- б) що різниця в оплаті праці є результатом різної продуктивності праці;
- в) що диплом коледжу інформує роботодавця про визначні якості випускника;
- г) усе перелічене;
- д) нічого з переліченого.

5. Навчання робітника виконанню завдань, що корисне тільки на данному робочому місці, являє приклад:

- а) статистичної дискримінації;
- б) специфічного людського капіталу для фірми;
- в) абстрактного людського капіталу;
- г) загального навчання на робочому місці;
- д) прискореної підготовки робочих кадрів.

6. Програмне забезпечення – це:

- а) сукупність програм, використовуваних у роботі з комп'ютерами;
- б) сукупність програмних, організаційних і технічних засобів, призначених для централізованого накопичення інформації;
- в) іменна сукупність інформаційних одиниць у визначеній предметній сфері, що відбивають стан об'єктів і їхнього взаємозв'язку;
- г) пакети прикладних програм, що дають змогу обчислювати визначені задачі, не вдаючись до програмування;
- д) усі відповіді правильні.

7. Планування – це:

- а) функція управління;
- б) процес визначення цілей, що підприємство передбачає досягти за визначений період;
- в) процес визначення засобів, шляхів і умов досягнення поставлених цілей;
- г) правильні відповіді “а” і “в”;
- г) усі відповіді правильні.

8. Бізнес-план може розроблятися з метою:

- а) моделювання системи управління фірмою;
- б) подання до місцевих органів влади;
- в) розвитку управлінських можливостей підприємця;
- г) зацікавлення інвесторів;
- г) надання інформації статистичним органам.

9. Генеральна комплексна програма дій, що визначає пріоритетні для підприємства проблеми, головні цілі і розподіл ресурсів для їхнього досягнення, називається:

- а) місією підприємства;
- б) стратегією підприємства;
- в) стратегічним завданням;
- г) цільовою програмою;
- г) правильної відповіді немає.

10. Специфічна діяльність за формування структури визначеного суб'єкта господарювання, координації взаємовідносин внутрішніх підрозділів, розподілу повноважень і відповідальності між конкретними керівниками і виконавцями є однією з функцій менеджменту. Це:

- а) організація;
- б) мотивація;
- в) планування;
- г) регулювання;
- г) контроль.

Тема 6.

Варіант тестових завдань № 1

1. Сфера інноваційної діяльності включає:

- а) ринок інновацій;
- б) ринок новацій;
- в) ринок інвестицій;
- г) інноваційну інфраструктуру;
- г) усі відповіді правильні;
- д) неправильна відповідь а).

2. Вкажіть правильну відповідь: “Інноваційне підприємство – це підприємство або об’єднання підприємств, що розробляє, виготовляє і реалізує інноваційні продукти або продукцію (послуги), обсяг яких у грошовому вимірі, перевищує _____ його загального обсягу”:

- а) 60%;
- б) 75%;
- в) 80%;
- г) 70%; г) 50%.

3. До інноваційної інфраструктури не включають організації, що надають послуги:

- а) консалтингові;
- б) аудиторські;
- в) маркетингові;
- г) інформаційно-комунікативні;
- г) освітні;
- д) включають усі перераховані.

4. Фірми, що спеціалізуються на створенні нових чи радикально змінених старих сегментів ринку – це:

- а) експлеренти;
- б) комутанти;
- в) патієнти;

г) віоленти.

5. Фірми, що створюють інновації для потреб вузького сегмента ринку – це:

а) експлеренти;

б) комутанти;

в) патієнти;

г) віоленти.

6. Дрібні фірми, що використовують інновації на стадії їх старіння – це:

а) експлеренти;

б) комутанти;

в) патієнти;

г) віоленти.

7. Фірми, що орієнтуються на інновації, які здешевлюють виготовлення продукції, водночас забезпечуючи їй рівень якості, прийнятний для основної маси

споживачів – це:

а) експлеренти;

б) комутанти;

в) патієнти;

г) віоленти.

8. Малі підприємства у технологічно прогресивних галузях економіки, що спеціалізуються у сферах наукових досліджень, розробок, створення і впровадження інновацій, організація яких пов'язана з підвищеним ризиком – це:

а) венчурні фірми;

б) комп'ютерні фірми;

в) проектно-цільові фірми;

г) мережеві фірми.

9. Організаційна структура, метою якої є створення сприятливих умов для стартового розвитку малих підприємств через надання їм певного комплексу послуг і ресурсів – це:

- а) технопарк;
- б) бізнес-центр;
- в) бізнес-інкубатор;
- г) технополіс.

10. Міжфірмова науково-технічна кооперація у інноваційних процесах не здійснюється шляхом створення:

- а) галузевих інститутів;
- б) консорціумів;
- в) стратегічних альянсів;
- г) спільних підприємств;
- г) синдикатів.

Тема 7.

Варіант тестових завдань № 1

1. До власних джерел фінансових ресурсів підприємства не належить:

- а) внутрішньогосподарські резерви;
- б) прибуток;
- в) кошти від продажу облігацій;
- г) кошти, одержані від продажу акцій, пайових та інших внесків членів трудових колективів, громадян, юридичних осіб;
- г) амортизація;
- д) правильні всі відповіді.

2. Фінансова операція, що перетворює комерційний кредит у банківський — це:

- а) франчайзинг;
- б) форфейтинг;
- в) продаж облігацій;
- г) ф'ючерсні розрахунки;

г) лізингова операція.

3. Інвестиційні інструменти, за якими провадиться фіксована виплата відсотків протягом встановленого терміну дії, по завершенню якого вони погашаються — це:

- а) звичайні акції;
- б) привілейовані акції;
- в) облігації;
- г) банківські кредити;
- г) комерційні кредити.

4. До портфельних інвесторів належать:

- а) інвестиційні приватні фонди;
- б) фонди допомоги;
- в) фонди венчурного капіталу;
- г) пенсійні фонди;
- г) страхові фонди;
- д) усі перелічені фонди;
- є) неправильні відповіді б) і г).

5. Стратегічними інвесторами можуть бути:

- а) компанії з цієї ж галузі промисловості, що і підприємство, яке реалізує інноваційний проект;
- б) компанії у зв'язаній з підприємством-інноватором галузі промисловості;
- в) компанії, що працюють в іншій галузі промисловості;
- г) фінансово-промислові групи (ФПГ);
- г) усі названі компанії;
- д) неправильна відповідь в).

6. Венчурний капітал складається із коштів:

- а) великих компаній;
- б) банків;
- в) страхових фондів;
- г) пенсійних фондів;

- г) усіх названих організацій;
- д) неправильна відповідь г).

7. Лізинг з повною окупністю, за якого витрати лізингодавця, пов'язані з придбанням майна, що здається у лізинг, скуповуються повністю за рахунок першого терміну оренди і сума орендної плати достатня для повної амортизації майна і забезпечує фіксований прибуток лізингодавцеві — це:

- а) оперативний лізинг;
- б) фінансовий лізинг;
- в) повний лізинг;
- г) фіксований лізинг.

9. Проекти, спрямовані на випуск та продаж нових продуктів і пов'язані, як правило, з будівництвом споруд, удосконаленням технологій, розширенням присутності на ринку — це:

- а) проекти розвитку;
- б) технологічні проекти;
- в) промислові проекти;
- г) організаційні проекти.

10. Розгорнутий документ, що містить обґрунтування економічної доцільності підприємницького проекту на основі зіставлення ресурсів, необхідних для його реалізації, і очікуваної вигоди — це:

- а) повний інноваційний проект;
- б) неповний інноваційний проект;
- в) бізнес-план;
- г) фінансовий план.

Тема 8.

Варіант тестових завдань № 1

1. Державна інноваційна політика, яка передбачає визначення державою головних цілей та пріоритетних напрямів науково-технологічного та інноваційного розвитку країни — це політика:

- а) соціальної орієнтації;
- б) технологічного поштовху;
- в) ринкової орієнтації;
- г) цілеспрямованої зміни економічної структури господарського механізму.

2. Укладання центральними чи регіональними органами державного управління договорів з суб'єктами інноваційної діяльності щодо розроблення й виробництва інноваційних продуктів, технології та послуг — це:

- а) інструменти державної інноваційної політики з боку попиту;
- б) інструменти державної інноваційної політики з боку пропозиції;
- в) інструменти створення сприятливого середовища для інноваційного процесу.

3. Державна фінансова підтримка інноваційних проектів означає:

- а) їх пряме фінансування з Державного бюджету без повернення вкладених коштів;
- б) безвідсоткове кредитування за рахунок бюджетних коштів;
- в) часткове (до 50%) безвідсоткове кредитування інноваційних проектів за рахунок бюджетних коштів;
- г) повну або часткову компенсацію за рахунок бюджетних коштів відсотків, сплачених суб'єктами інноваційної діяльності комерційним банкам чи іншим фінансово-кредитним установам за кредитування інноваційних проектів;
- г) надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів;
- д) майнове страхування реалізації інноваційних проектів у страховиків відповідно до Закону України «Про страхування»;
- є) правильні всі відповіді;
- є) неправильна відповідь а);
- ж) неправильні відповіді а) і б).

4. Юридичне поняття, що охоплює сукупність авторських та інших прав на продукти інтелектуальної діяльності, що охороняються законодавчими актами держави — це:

- а) інтелектуальний продукт;
- б) інтелектуальна власність;
- в) нематеріальні активи підприємства;
- г) патенти;
- г) промислова власність.

5. Згідно з Паризькою конвенцією з охорони промислової власності до промислової власності не належать:

- а) винаходи;
- б) відкриття;
- в) корисні моделі;
- г) промислові зразки;
- г) торговельні марки;
- д) комерційні найменування;
- є) належить усе перелічене.

6. Винахід, який може бути визнаний патентоспроможним, повинен відповідати таким вимогам:

- а) бути новим;
- б) мати винахідницький рівень;
- в) бути придатним для промислового використання;
- г) правильні всі вимоги;
- г) неправильна відповідь б).

7. Нові за виглядом, формою, розміщенням частин або побудовою технічні конструкції — це:

- а) промислові зразки;
- б) корисні моделі;
- в) винаходи;
- г) ноу-хау.

8. Дозвіл використовувати технічне досягнення або інший нематеріальний ресурс протягом певного строку за обумовлену винагороду — це:

- а) патент;

- б) ліцензія;
- в) авторське право.

9. Ліцензія, що надає ліцензіату лише право використання технології, зберігаючи за ліцензіаром права розпорядження — це:

- а) звичайна ліцензія;
- б) безпатентна ліцензія;
- в) виключна ліцензія;
- г) примусова ліцензія.

10. Періодичні суми виплат ліцензіару у вигляді встановленого проценту від обсягів виготовленої продукції на основі переданої технології — це:

- а) роялті;
- б) паушальні платежі;
- в) пашуальні платежі;
- г) роялті.

11. Сторона, яка є власником певного нематеріального ресурсу і диктує умови контракту — це:

- а) франчайзі;
- б) франшиза;
- в) франчайзер;
- г) правильні відповіді б) і в).

12. Ліцензія, яка зобов'язує особу, що отримала права на використання певного об'єкта займатися протягом дії угоди визначеним у ній бізнесом, використовуючи при цьому специфічне найменування, що належить власнику — це:

- а) виключна ліцензія;
- б) франшиза;
- в) лізингова ліцензія;
- г) форфейтингова ліцензія;
- г) повна ліцензія.

Орієнтовний перелік тестових завдань для екзаменаційного тесту

1. Що таке SWOT-аналіз?

- А) аналіз сильних і слабких сторін підприємства;
- Б) аналіз можливостей і загроз;
- В) аналіз позитивних і негативних сторін;
- Г) всі відповіді правильні.

(Правильна відповідь: А, Б)

2. Повноцінний попит характеризує:

- А) неможливість задоволення споживачів за рахунок наявних на ринку товарів і послуг;
- Б) адекватність нововведень бажанням споживачів, перехід нововведення в стадію зрілості;
- В) виникнення коливань попиту протягом значних проміжків часу.

(Правильна відповідь: Б)

3. Коли прийнятий Закон України «Про інноваційну діяльність»?

(Правильна відповідь: 04.07.2002)

4. Великі фірми, які здійснюють масове виробництво, яким властиве силове конкурентне й інноваційне поведження на ринку це:

- А) фірми комутанти;
- Б) фірми експлеренти;
- В) фірми патієнти;
- Г) фірми віоленти.

(Правильна _____ відповідь: Г)

5. Тип фірм - віолентів, для яких не характерний найбільш динамічний темп розвитку це:

- А) «гордий лев»;
- Б) «могутній слон»;
- В) «неповороткий бегемот».

(Правильна відповідь: Б, В)

6. Тип фірм - віолентів з розширеною диверсифікованою як компенсацією за втрату позиції лідера в галузі це:

А) «гордий лев»;

Б) «могутній слон»;

В) «неповороткий бегемот».

(Правильна відповідь: Б)

7. Продукт науково-технічної й інноваційної діяльності, що пропонує новий спосіб виробництва товарів чи послуг і відкриває споживачеві сферу задоволення своїх потреб – це...

(Правильна відповідь: інноваційний продукт)

8. Поставте у відповідність країни та групи до яких вони відносяться з погляду рівня розвитку країн, міжнародної кооперації та інтеграції.

1. Технологічне ядро

2. Країни першого технологічного кола

А. Італія

Б. Німеччина

В. Канада

Г. США

Д. Швеція

Е. Японія

Є. Голландія

Ж. Австралія

3. Південна Корея

И. Франція

І. Великобританія

(Правильна відповідь: 1-Б, Г, Е, И, І; 2 –А, В, Д, Є, Ж, З)

9. Поставте у відповідність

1. Інноваційний продукт

2. Інноваційна продукція

3. Інноваційний проект

А. Сукупність науково-технічних, технологічних та організаційних змін, що відбуваються впродовж реалізації інновацій.

4. Інноваційний процес

5. Інноваційний цикл

Б. Комплект документів, що визначає процедуру і комплекс усіх необхідних заходів щодо створення й реалізації інноваційного продукту або інноваційної продукції.

В. Період створення, поширення і використання нововведень.

Г. Результат науково-дослідної розробки, що відповідає вимогам Закону “Про інноваційну діяльність”.

Д. Нові конкурентоздатні товари чи послуги, що відповідають вимогам, встановленим Законом “Про інноваційну діяльність”.

Е. Діяльність, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

(Правильна відповідь: 1Г, 2Д, 3Б, 4А, 5В)

10. Фірми яким властива стратегія пов’язана зі створенням нових або з радикальним перетворенням старих сегментів ринку, першопрохідники в пошуку і реалізації революційних рішень це:

А) фірми віоленти;

Б) фірми експлеренти;

В) фірми патієнти;

Г) фірми комутанти.

(Правильна відповідь: Б)

11. Компактно розташований комплекс, що функціонує на засадах комерціалізації науково-технічної діяльності це...

(Правильна відповідь: технопарк)

12. Фінансово-промислові групи – це:

А) тимчасові об’єднання великих фірм у рамках міжфірмової кооперації, що передбачає спільне

фінансування, проведення стратегічних НДДКР, розроблення технологій і стандартів протягом визначеного часу.

Б) організаційні структури, що об'єднують промислові підприємства, банки, торгові організації, пов'язані технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів і послуг.

В) угода учасників міжфірмової кооперації на проведення комплексу складних робіт протягом усього інноваційного циклу, включаючи комерціалізацію результатів.

(Правильна відповідь: Б)

13. Стратегічний альянс – це:

А) угода учасників міжфірмової кооперації на проведення комплексу складних робіт протягом усього інноваційного циклу, включаючи комерціалізацію результатів.

Б) організаційні структури, що об'єднують промислові підприємства, банки, торгові організації, пов'язані технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів і послуг.

В) тимчасові об'єднання великих фірм у рамках міжфірмової кооперації, що передбачає спільне фінансування, проведення стратегічних НДДКР, розроблення технологій і стандартів протягом визначеного часу.

(Правильна відповідь: В)

14. Який з факторів, згідно теорії «довгих хвиль» М. Кондратьєва спричинив кожен з технологічних хвиль?

А) Механізація праці у ткацтві; 1. I хвиля

Б) Мікроелектроніка; 2. II хвиля

В) Нафтовидобуток разом з продуктами органічної хімії; 3. III хвиля

Г) Вуглевидобуток та паровий двигун; 4. IV хвиля

Д) Чорна металургія. 5. V хвиля

(Правильна відповідь: А1, Б5, В4, Г2, Д3)

15. Технополіс – це:

А) спеціально створений комплекс в одному регіоні, поблизу центру наукових ідей, до складу якого входять фірми і організації, що охоплюють повний інноваційний цикл.

Б) компактно розташований комплекс, що функціонує на засадах комерціалізації науково-технічної діяльності

В) форма організації ФПГ, що припускає створення материнської і дочірніх компаній, де перша володіє контрольним пакетом акцій дочірніх компаній.

(Правильна відповідь: А)

16. За глибиною внесених змін інновації бувають:

А) локальні.

Б) радикальні

В) покращуючі

Г) дифузійні

Д) модифікаційні.

(Правильна відповідь: Б, В, Д)

17. Розставте у хронологічному порядку такі фази інноваційного процесу:

А) дослідно-конструкторські і експериментальні розробки;

Б) дослідження прикладного характеру;

В) процес комерціалізації;

Г) фундаментальні дослідження.

(Правильна відповідь: Г, Б, А, В)

18. Поставте у відповідність

1. Прихований попит

2. Негативний попит

3. Надмірний попит

4. Повноцінний попит

5. Нерегулярний попит

6. Нераціональний попит

А. виникає за умови, коли попит перевищує пропозицію.

- Б. передбачає відповідність нововведень бажанням споживачів, перехід нововведення в стадію зрілості.
- В. відображає факт недолюблювання потенційними споживачами, які намагаються уникнути купівлі товару.
- Г. характеризується виникненням коливань попиту протягом тривалого часу (сезонні коливання, характерні для підприємств легкої промисловості).
- Д. відображає неможливість задоволення потреб споживачів за рахунок наявних на ринку товарів і послуг.
- Е. попит на товари, шкідливі для здоров'я.

(Правильна відповідь: 1Д, 2В, 3А, 4Б, 5Г, 6Е)

19. Процес поширення нововведення для використання в нових місцях, сферах чи умовах – це:

- А) інваріантність нововведення;
- Б) дифузія нововведення;
- В) система франчайзингу;
- Г) трансфер інновацій.

(Правильна відповідь: Б)

20. Інновації, що забезпечують виживання підприємства, оскільки здійснюються у відповідь на дії конкурентів – це:

- А) псевдо інновації;
- Б) покращуючі інновації;
- В) реактивні інновації;
- Г) організаційні інновації.

(Правильна відповідь: В)

21. Організаційна структура метою якої є формування сприятливих умов для стартового розвитку малих підприємств через надання їм певного комплексу послуг і ресурсів – це:

- А) технопарк;
- Б) бізнес-інкубатор;
- В) венчурна фірма.

(Правильна відповідь:Б)

22. Переважно малі підприємства в прогресивних з технологічного погляду галузях економіки, що спеціалізуються у сферах наукових досліджень, розробок, створення і впровадження інновацій, пов'язаних з підвищеним ризиком – це:

- А) технопарки;
- Б) бізнес-інкубатори;
- В) венчурні фірми.

(Правильна відповідь: В)

23. Розташуйте в хронологічному порядку такі фази інноваційного проекту:

- А) наука;
- Б) фаза виробництва;
- В) розробка;
- Г) фаза споживання
- Д) дослідження.

(Правильна відповідь: А,Д,В,Б,Г)

24. До методів генерування ідей не належать:

- А) метод синектики;
- Б) метод морфологічного аналізу;
- В) метод інверсії.

(Правильна відповідь: Б)

25. Коли вперше введений термін «інновація»?

(Правильна відповідь: в 1912р.)

26. Показник який характеризує економічну ефективність поточних витрат, ступінь їх окупності має назву рівень рентабельності. Наведіть формулу за якою він обчислюється?

(Правильна відповідь: $R = \frac{П}{С} * 100\%$)

27. Яка середня тривалість довгих хвиль М.Д.Кондратьєва?

(Правильна відповідь: 54 роки)

28. З погляду рівня розвитку країн, міжнародної кооперації та інтеграції, світове співтовариство поділяється на:

- А) три групи;
- Б) шість груп;
- В) чотири групи;
- Г) п'ять груп.

(Правильна відповідь: Б)

29. При розробці теорії «довгих хвиль» М.Кондратьєв здійснив аналіз статистичних даних таких країн:

- А) Японії;
- Б) США;
- В) Великобританії;
- Г) Німеччини;
- Д) Франції.

(Правильна відповідь: Б, В, Г, Д)

30. Інноваційна діяльність - це складний і багатоаспектний процес, який можна поділити на такі складові:

- А) фундаментальні дослідження;
- Б) визначення потреб ринку;
- В) налагодження й організація виробництва нового продукту;
- Г) інноваційна ініціатива;
- Д) маркетингова політика.

(Правильна відповідь: Г, Б, В)

31. Інноваційна стратегія що охоплює: активні НДДКР, орієнтовані на маркетинг; стратегію злиття; стратегію придбання це:

- А) імітаційна стратегія;
- Б) захисна стратегія;
- В) наступальна стратегія.

(Правильна відповідь: В)

32. Стратегія, яка визначається тим, що характер технологічних змін на підприємстві залежить від політики інших фірм це...

(Правильна відповідь: залежна стратегія)

33. Стратегія, що передбачає відсутність технологічних змін на підприємстві це:

А) стратегія «за нагодою»;

Б) імітаційна стратегія;

В) традиційна стратегія.

(Правильна відповідь: В)

34. Попит, що характеризується виникненням коливань протягом тривалого часу називають:

А) прихований попит;

Б) нерегулярний попит;

В) потенційний попит.

(Правильна відповідь: Б)

35. Потенційний попит на продукцію формується:

А) на етапі виходу нової продукції на ринок;

Б) на стадії розробки і підготовки нової продукції до виходу на ринок;

В) на етапі утвердження нової продукції на ринку.

(Правильна відповідь: Б)

36. Характеристики підприємства, його продукції чи послуг, які дають йому певні лідируючі позиції щодо прямих конкурентів –це:

А) конкурентні переваги підприємства;

Б) конкурентна сила підприємства;

В) конкурентні важелі підприємства.

(Правильна відповідь: А)

37. Фізичні чи юридичні особи, які здійснюють інноваційну діяльність і (або) залучають майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи позичені кошти в реалізацію інноваційних проектів –це:

А) суб'єкти інноваційної діяльності;

- Б) об'єкти інноваційної діяльності;
  - В) інвестори;
  - Г) ініціатори нововведень
- (Правильна відповідь: А)

38. Фірми яким властива стратегія пов'язана зі створенням нових або з радикальним перетворенням старих сегментів ринку, першопрохідники в пошуку і реалізації революційних рішень це...

(Правильна відповідь: фірми експлоренти)

39. Поставте у відповідність:

1. Внутрішні чинники впливу на попит
  2. Зовнішні чинники впливу на попит
- А) загальний стан економіки
  - Б) реклама
  - В) політична ситуація
  - Г) ціна
  - Д) доходи споживачів
  - Е) висока швидкість впровадження інновацій
  - Є) правова база інноваційної діяльності

(Правильна відповідь: 1-Б, Г, Е; 2-А, В, Д, Є)

40. Розставте етапи розроблення інноваційної політики в хронологічному порядку

- А) оцінка програм
- Б) стратегічний аналіз
- В) формування стратегії
- Г) стратегічний контроль
- Д) реалізація стратегії

(Правильна відповідь: Б, В, А, Д, Г)

41. Попит, що відображає неможливість задоволення потреб споживачів за рахунок наявних на ринку товарів і послуг – це...

(Правильна відповідь: прихований попит)

42. За мірою поширення виділяють такі види інновацій:

- А) покращуючі
- Б) одиничні
- В) дифузійні
- Г) продуктові.

(Правильна відповідь: Б, В)

43. Кінцевий результат інноваційної діяльності, що отримав втілення у формі виведеного на ринок нового чи вдосконаленого продукту, нового чи вдосконаленого технологічного процесу, що використовується у практичній діяльності або нового підходу до соціальних послуг – це:

- а) новація;
- б) нововведення;
- в) інновація;
- г) конструкторська розробка

(Правильна відповідь: Б, В)

44. Організаційна структура метою якої є формування сприятливих умов для стартового розвитку малих підприємств через надання їм певного комплексу послуг і ресурсів – це...

(Правильна відповідь: бізнес-інкубатор)

45. Переважно малі підприємства в прогресивних з технологічного погляду галузях економіки, що спеціалізуються у сферах наукових досліджень, розробок, створення і впровадження інновацій, пов'язаних з підвищеним ризиком – це...

(Правильна відповідь: венчурні фірми)

46. Наявність скількох хвиль передбачає теорія «довгих хвиль» М. Кондратьєва?

(Правильна відповідь: п'яти хвиль)

47. Ким запропонована класична класифікація інновацій?

(Правильна відповідь: Й. Шумпетером)

48. Процес комерціалізації нововведень не включає:

- А) дослідження ринку;
- Б) конструювання;
- В) ринкове планування;
- Г) дослідно-конструкторські роботи;
- Д) ринкове випробування.

(Правильна відповідь: Б, Г)

49. Стратегія, що передбачає відсутність технологічних змін на підприємстві це...

(Правильна відповідь: традиційна стратегія)

50. Поставте у відповідність:

1. Суперноватори
2. Новатори
3. Помірковані
4. Консерватори
5. Суперконсерватори

А) швидко сприймають нове, але попередньо обмірковують

Б) повільно сприймають нове, схильні не до змін, а до збереження існуючих традицій

В) схильні купувати нові товари, не чекаючи їх визнання з боку інших

Г) є активними противниками будь-яких новинок, не сприймають нічого, що може змінити їхні звички

Д) сприятливі до інновацій хоча й пасивні

(Правильна відповідь: 1В, 2А, 3Д, 4Б, 5Г)

51. Стратегія, яка визначається тим, що характер технологічних змін на підприємстві залежить від політики інших фірм це...

(Правильна відповідь: залежна стратегія)

52. До методів активізації творчого пошуку на етапі генерації ідей належать:

- А) метод функціонально-вартісного аналізу;
- Б) метод ключових запитань;

В) метод аналогій;

Г) метод морфологічного аналізу.

(Правильна відповідь: Б, Г)

53. Стратегія, яка пов'язана з використанням інформації і можливостей, які виникають у зовнішньому середовищі підприємства це...

(Правильна відповідь: стратегія за нагодою)

54. Згрупуйте кошти для фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності:

1. Власні

2. Залучені

3. Позикові

А) банківські кредити;

Б) продаж акцій;

В) інвестиційні ресурси організації;

Г) бюджетні та цільові кредити;

Д) додаткова емісія акцій;

Е) інвестиційні ресурси іноземних інвесторів.

(Правильна відповідь: 1-В; 2-Б, Д; 3-А, Г, Е)

55. Метод комплексного техніко-економічного дослідження об'єкта з метою розвитку його корисних функцій за оптимального співвідношення між їх значущістю для споживача і витратами на їх здійснення – це...

(Правильна відповідь: метод функціонально-вартісного аналізу)

56. Дрібні фірми, які задовольняють локальний і вузькогруповий або навіть індивідуальний попит, тим самим зв'язують економіку на всьому просторі це...

(Правильна відповідь: фірми комутанти)

57. Процес поширення нововведення для використання в нових місцях, сферах чи умовах – це...

(Правильна відповідь: дифузія нововведень)

58. Характеристики підприємства, його продукції чи послуг, які дають йому певні лідируючі позиції щодо прямих конкурентів –це...

(Правильна відповідь: Конкурентні переваги підприємства)

59. Тип фірм - віолентів з розширеною диверсифікованою як компенсацією за втрату позиції лідера в галузі це...

(Правильна відповідь: «могутній слон»)

60. Проміжок часу між створенням та впровадженням інновацій дістав назву...

(Правильна відповідь: інноваційний лаг__